

**IZVJEŠTAJ O RADU TURISTIČKE ORGANIZACIJE OPŠTINE BAR ZA 2017.
GODINU SA FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJEM**

Bar, avgust 2018

Sadržaj

U V O D.....	3
OSNIVANJE.....	3
DJELATNOST	3
ORGANI	4
PRIHODI.....	4
OSNOVNA SREDSTVA	4
ZAPOSLENI	5
I INFORMATIVNO PROPAGANDNA DJELATNOST	5
I a. Informativna djelatnost	5
I b. Otvaranje Turističko informativnih biroa	5
I b.1. Turističko informativni biro u Virpazaru	6
I b.2. Turističko informativni biro Topolica.....	6
I c. Presentacija na internet stranici i drugim društvenim mrežama.....	7
I d. Realizacija kampanje u štampanim medijima	8
I e. Davanje saopštenja, intervjua, TV reklame i dr.....	8
I f. Promotivni nastupi.....	8
II IZRADA PROPAGANDNOG MATERIJALA.....	25
III IZRADA SUVENIRA, VIDEO MATERIJALA I ATRAKCIJA.....	27
IV ORGANIZOVANJE MANIFESTACIJA	28
V PRAĆENJE TURISTIČKOG PROMETA I ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA.....	37
VI INICIJATIVA, KOORDINACIJA I EDUKACIJA	43
VII PROJEKTI ZA POBOLJŠANJE USLOVA BORAVKA TURISTA I PODIZANJE NIVOVA KVALITETA TURISTIČKE PONUDE.....	49
Zaključak.....	52
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ TURISTIČKE ORGANIZACIJE OPŠTINE BAR ZA 2017.	53
1. Prihodi i rashodi.....	54
2. Stanje sredstava i izvora sredstava.....	63
3. Zaključna razmatranja	64

U V O D

OSNIVANJE

Turistička organizacija opštine Bar je formirana na osnovu člana 7 Zakona o Turističkim organizacijama i člana 13 stav 1 tačka 1 i Odluke o osnivanju Turističke organizacije opštine 2004. godine, ima status pravnog lica, sa pravima i obavezama utvrđenim Zakonom, Odlukom i Statutom. Skupština ima predsjednika i 24 člana. Predsjednik Skupštine TO je predsjednik Opštine Bar.

DJELATNOST

Zadaci lokalne turističke organizacije su:

1. Unapređenje i promocija izvornih vrijednosti područja opštine u funkciji razvoja turizma
2. Stvaranje uslova za aktiviranje turističkih resursa na teritoriji opštine
3. Saradnja sa pravnim, fizičkim licima, udruženjima i nevladinim organizacijama koja za predmet poslovanja imaju turističko ugostiteljsku ili njoj komplementarnu djelatnost u cilju dogovaranja, utvrđivanja i sprovođenja politike razvoja turizma na teritoriji opštine
4. Izrada turističko-propagandnog i drugog informativnog materijala
5. Podsticanje, koordiniranje i organizovanje kulturnih, umjetničkih, zabavnih, privrednih, sportskih i drugih događanja i manifestacija, koje doprinose obogaćivanju turističke ponude
6. Pružanje informacija gostima o raspoloživim smještajnim kapacitetima u primarnim i komplementarnim ugostiteljskim objektima, ugostiteljskim objektima za pružanje usluge pripremanja i usluživanja hrane i pića i kapacitetima privatnog smještaja, kulturnim manifestacijama, događajima i drugim servisnim informacijama o turističkim uslugama na teritoriji opštine
7. Pružanje informacija o radnom vremenu zdravstvenih ustanova, banaka, pošte, trgovine i drugih informacija potrebnih za boravak turista
8. Posredovanje i pružanje pomoći prilikom rezervacije i davanje informacija o smještajnim kapacitetima ako u turističkom mjestu za koje je osnovana turistička organizacija ne postoji registrovana turistička agencija
9. Dostavljanje prijave i odjave boravka u skladu sa zakonom
10. Podsticanje aktiviranja područja opštine koja nijesu ili su nedovoljno uključena u turistički promet
11. Podsticanje i organizovanje akcija usmjerenih na zaštiti i očuvanju turističkog prostora, životne sredine i kulturnog nasljeđa
12. Realizovanje programa aktivnosti boravka studijskih grupa i novinara na teritoriji opštine, koja su u funkciji razvoja turizma i turističke propagande
13. Vođenje evidencije u cilju kontrole izdavanja i korišćenja smještajnih jedinica u kondo hotelima i vikend stanovima, u saradnji sa organima lokalne uprave i sačinjavanje izvještaja koji najmanje dvomjesečno dostavlja Ministarstvu
14. Organizovanje turističko-informativnih biroa u turističkim mjestima - za koje se ocijeni potreba

15. Prikupljanje i obrada podataka (dnevna, nedjeljna i mjesečna) o turističkom prometu i njihovoj strukturi na području opštine, kao i izrada mjesečnog izvještaja o turističkom prometu za potrebe nadležnog organa za poslove statistike i Nacionalne turističke organizacije
16. Vođenje evidencije o naplati boravišne takse, izletničke, turističke takse i članskog doprinosa
17. Procjena neobuhvaćenog turističkog prometa na nivou opštine u skladu sa metodologijom koju propisuje Ministarstvo
18. Saradnja sa organima i tijelima lokalne uprave u cilju donošenja i sprovođenja lokalnih mjera za poboljšanje uslova boravka turista na teritoriji opštine
19. Saradnja sa lokalnim udruženjima i nevladinim organizacijama iz oblasti turizma i ugostiteljstva i njima komplementarnim djelatnostima
20. Saradnja sa drugim turističkim organizacijama u Crnoj Gori
21. Sprovođenje anketa i drugih istraživanja u cilju utvrđivanja ocjene kvaliteta turističkog proizvoda na teritoriji opštine
22. Izrada izvještaja, analiza i informacija za potrebe Nacionalne turističke organizacije
23. Izrada izvještaja, analiza i informacija za potrebe lokalne samouprave
24. Dostavljanje godišnjeg plana za unaprjeđenje i razvoj turizma na uvid i odobrenje Nacionalnoj turističkoj organizaciji
25. Saradnja sa istim ili sličnim organizacijama van Crne Gore
26. Obavljanje i drugih poslova u cilju promocije turističkog proizvoda na teritoriji opštine.

ORGANI

Organi Turističke organizacije su:

1. Skupština - ima 25 članova
2. Izvršni odbor - ima predsjednika i 6 članova
3. Nadzorni odbor- ima predsjednika i 2 člana
4. Predsjednik - dužnost Predsjednika Turističke organizacije obavlja predsjednik Opštine Bar.

Mandat organa organizacije traje 4 (četiri) godine.

PRIHODI

Organizacija ostvaruje prihode iz sljedećih izvora:

1. Boravišne takse, u skladu sa posebnim zakonom
2. Članskog doprinosa, u skladu sa posebnim zakonom
3. Turističke takse, u skladu sa posebnim zakonom
4. Sredstava budžeta
5. Dobrovoljnih priloga (donacija)
6. Kredita
7. Iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

OSNOVNA SREDSTVA

Osnovna sredstva TO Bar: kompjuterska i telekomunikaciona oprema u poslovnim prostorima 6 Turističko informativnih biroa u vlasništvu TO Bar, i oprema u 5 iznajmljenjih poslovnih prostora, foto arhiva, dva putnička automobila –škoda fabia, a sve to se konstatuje godišnjim popisima.

ZAPOSLENI

Turistička organizacija Bar je za realizaciju poslova predviđenih Programom rada za 2017. godinu imala 10 radnika na neodređeno vrijeme, 2 pripravnika i 29 sezonskih radnika.

I INFORMATIVNO PROPAGANDNA DJELATNOST

I a. Informativna djelatnost

TO Bar obavlja osnovnu informativno propagandnu djelatnost, promociju svih dešavanja i atraktivnosti sa cjelokupnom ponudom na barskoj rivijeri.

Tokom cijele godine, a posebno u toku turističke sezone, svi vidovi informisanja su brojni i raznovrsni. Da bi se na pravi način udovoljilo svim zahtjevima TO Bar je organizovala posao u dvije grupe:

1. Prikupljanje podataka o turističkoj ponudi, raznih statističkih podataka i njihova obrada.
2. Davanje blagovremenih i tačnih informacija svima zainteresovanim:
 - putem e-mail – a, telefonom;
 - koji dolaze u prostorije Biroa ili nazovu telefonom, bilo da se radi o informacijama o smještaju, cijenama, kulturno - zabavnim ili sportskim manifestacijama, redu vožnje svih prevoznih sredstava, individualnim i grupnim putovanjima i dr.

Takođe, posjetioci našeg Web-site mogu dobiti veliki broj informacija o turističkim mjestima na području barske opštine, o kulturno istorijskim spomenicima, lokalnim atrakcijama, hotelima, privatnom smještaju, restoranima, turističkim agencijama, plažama, izletima i manifestacijama, a takođe na sajtu se mogu vidjeti i svi važniji telefoni raznih institucija kao i drugi podaci značajni za mnogobrojne posjetioce Web-site.

Informacije o brojnim aktivnostima TO Bar, posjetioci mogu pratiti i putem Facebook-a, Twiter-a i V-kontakt-a - tokom cijele godine.

I b. Otvaranje Turističko informativnih biroa

TO Bar je tokom 2017. godine imala otvorena 2 Turistiko informativna biroa: na Topolici i u Virpazaru, a u sezoni su radili i TIB Sutomoru (3), Čanju, Šušanju, Starom Baru, na autobuskoj stanici u Baru, Dobroj Vodi, Utjehi i Ostrosu. Rad TIB je od izuzetnog značaja za poboljšanje kvaliteta usluge u svim turističkim mjestima barske opštine.

TO Bar u saradnji sa Upravom policije radi elektronsku prijavu boravka turista u turističko informastivnim centrima, sa ciljem da se i na taj način poboljša registracija gostiju i naplata boravišne takse. Sa Poštom Crne Gore postoji Ugovor o poslovnoj saradnji u obavljanju poslova platnog prometa (uplata boravišne takse). U prostorijama TIB-a pružaju se brojne informacije turistima o cijenama u hotelima i privatnom smještaju, o kulturno zabavnim i sportskim manifestacijama, atraktivnostima ovog područja, redu vožnje svih prevoznih sredstava i dr. Takođe u saradnji sa Opštinom Bar dogovoreno je da vlasnici privatnih kuća u biroima mogu podnijeti zahtjev za dobijanje rješenja za izdavanje ležajeva.

I b.1. Turističko informativni biro u Virpazaru

U Turističko informativnom birou u Virpazaru koji se nalazi u sklopu Centra za posjetioce, vrši se promocija NP Skadarsko jezero, ali i kompletne turističke ponude barske opštine, i pružaju brojne informacije turistima. Takođe se vrši prodaja suvenira, karakterističnih za ovaj predio. U sklopu Centra radi podrum za degustaciju i prodaju isključivo crmničkog vina. Organizuju se degustacije sa somelijerom i bez somelijera, za grupe ili individualce.

To doprinosi promociji čuvenog crmničkog vina i poboljšanju njegove proizvodnje, a takođe utiče na obogaćivanje turističke ponude barske opštine. Turisti se najviše interesuju za privatni smještaj, krstarenje Skadarskim jezerom, zatim za pješačke staze, kako doći do Bird watching platformi itd. Kvalitetno pružanje informacija turistima rezultira i njihovim dužim zadržavanjem u Virpazaru.

Turisti se redovno informišu o aktivnostima kojima mogu upotpuniti svoj odmor. Osim, standardne ponude krstarenja jezerom tradicionalnim brodićima sa mogućnošću degustacije crmničkog Vranca i domaćih proizvoda, pješačenja i posmatranja ptica, tu su rent-a-bike i rent-a-kayak aktivnosti.

U informativnom birou pomažemo u organizovanju navedenih aktivnosti, kreirajući jedinstvene biking i kayaking ture. Bicikla se mogu iznajmiti po cijeni od 3 € po satu ili 10 € za dan. Cijena kajaka iznosi 3 € za sat, za kajak namijenjen za jednu i dvije osobe. Treba napomenuti da za bilo koji odlazak na jezero, nekim od plovila, mora se platiti taksa od 4 € Nacionalnom Parku dok se za kajak kupuje posebna ulaznica po cijeni od 2 €. Centar posjećuju turisti iz različitih krajeva svijeta, a posebno iz Francuske, Rusije, Češke, Poljske, Belgije, Velike Britanije, Italije, Srbije itd.

I b.2. Turističko informativni biro Topolica

Turističko informativni biro na Topolici radi tokom čitave godine. U TIB-u se mogu dobiti sve informacije koje su potrebne turistima, od kojih su najtraženije informacije o Starom gradu, Staroj maslini, Skadarskom jezeru, privatnom i hotelskom smještaju, restoranima, krstarenju morem i jezerom, o plažama, turističkim agencijama itd. Kod nas se mogu dobiti informacije i o redu vožnje autobusnog, željezničkog, avionskog i brodskog saobraćaja.

Vršimo i elektronsku prijavu boravka i naplatu boravišne takse. U svim biroima turistima je na raspolaganju reklamno propagandni materijal TO Bar i mogu se dobiti informacije o Baru i Crnoj Gori, a takođe i kupiti suveniri. Informacije u birou na Topolici najviše traže turisti iz Rusije, Srbije, Ukrajine, Češke, Poljske, Njemačke, Francuske, Slovačke, Švedske, Italije, Velike Britanije itd. Turistima nudimo i mogućnost posmatranja ptica i bavljenje sportskim ribolovom, koje organizuje Nacionalni park „Skadarsko jezero“. Za turiste su interesantne pješačke ture, za koje je pokazano veliko interesovanje od turista iz Slovenije, Francuske, Rusije itd, a organizaciju osim turističkih agencija vrše i Nacionalni park „Skadarsko jezero“ i planinarsko društvo „Rumija“. U barskoj marini se nalazi veliki broj jahti i glisera koji se rentiraju, a kod nas se mogu dobiti informacije koje agencije se time bave. Smatramo da se u našem gradu razvijaju različiti vidovi turizma i sprovode se brojne aktivnosti u cilju poboljšanja kvaliteta turističke ponude.

I c. Prezentacija na internet stranici i drugim društvenim mrežama

TO Bar je do decembra 2017. vršila internet promociju barske opštine putem web site - www.visitbar.org, koji je nakon toga zamijenjen novim redizajniranim sajtom www.bar.travel. Trenutno je na crnogorskom jeziku, a radi se prevod i na engleski, francuski i italijanski jezik. Web site - www.bar.travel je urađen na veoma moderan i savremen način. Posjetioci sajta mogu dobiti razne informacije o turističkoj ponudi barske opštine. Na sajtu su ažurirani podaci o kompletnoj turističkoj ponudi u opštini Bar: plaže, kulturno istorijski spomenici, hoteli, privatni smještaj, seoski turizam, pješačke ture, manifestacije, vinski podrumi, turističke agencije, ugostiteljski objekti, zdravstvene ustanove, trgovine, marine, DVD-slide show Bara itd. Takođe su zastupljene i sferne fotografije (v-360). Sferna fotografija je posebna vrsta fotografije koja daje mogućnost sagledavanja prostora u svim pravcima. Daje virtuelnu stvarnost - npr. ako je snimljena na plaži, ispod sebe možete vidjeti pijesak, ispred sebe more i brodove, a iza sebe palme itd.

Takođe je naš web-site linkovan sa www.montenegro.travel portala Ministarstva turizma.

Naslovna strana Web portala TO Bar

Slijede parametri za period od 15.12. do 31. 12. 2017. godine:

U periodu od započinjanja vođenja analitičkih podataka 15.12. do 31.12. sajt je posjećen 460 puta od strane 359 korisnika.

Tom prilikom je pregledano 1 378 strana, odnosno, pri svakoj posjeti pregledane su 3 stranice u prosjeku.

Analitički podaci pokazuju da je prosjek zadržavanja na sajtu 2 minuta i 5 sekundi i da je 49,3% posjetilaca posjetilo sajt nakon pretrage na nekom od pretraživača (google, yahoo, yandex...).

Direktnim ukucavanjem adrese www.bar.travel, sajt je posjetilo 118 posjetilaca.

Preko linka na drugim stranicama sajt je posjetio 73 posjetioca.

Demografska analitika pokazuje da je 52,3% posjetilaca sajta muškog pola, dok je 47,7% posjetilaca ženskog pola.

U slučaju pada sistema zaštite i „obaranja“ sajta, neprekidnost funkcionalnosti će se obezbijediti vraćanjem sadržaja sajta iz periodičnog backup-a.

Back up će se vršiti na sedmičnom, 15-dnevnom ili mjesečnom nivou u zavisnosti od paketa održavanja koji se definiše sa licem koje se bavi održavanjem sajta.

U obračunskom periodu sajt je posjećen od strane korisnika iz 32 države.

Turistička organizacija Bar takođe svoju ponudu promovise na socijalnim mrežama kao što su: Facebook, Instagram, Twitter i V Kontakte.

Objave se vrše često, u zavisnosti od aktivnosti koje realizuje TO Bar, i koje se trebaju promovisati široj javnosti.

I d. Realizacija kampanje u štampanim medijima

Putem štampanih medija (Vijesti, Dan, Pobjeda, Dnevne novine, Večernje novosti, Blic, Putovanja, Prizma, Caffè Montenegro i dr.), sve manifestacije, akcije i ostale brojne aktivnosti TO Bar su u potpunosti praćene.

I e. Davanje saopštenja, intervjua, TV reklame i dr.

Kontakti sa brojnim medijima - radio i TV stanicama iz Crne Gore, Srbije, Bosne i Hercegovine, Makedonije tokom cijele godine, predstavljaju direktan način informisanja potencijalnih turista sa svim pojedinostima o našoj kompletnoj ponudi, a u ljetnjim mjesecima daje se i po nekoliko intervjua dnevno, raznim TV kućama i radio stanicama u zemlji i okruženju. Brojna nedeljna i dnevna direktna uključenja u programe radio i TV medija (Radio Bar, Radio Crne Gore, Radio Novi Sad, TV Vijesti, TV Pink, TV Atlas, TV CG, TV Prva, TV Budva, TV MBC; TV Novi Sad, TV Kraljevo, TV Banja Luka, TV Skoplje, RTS, TV BK, B92 i dr.) su način da se široki krug potencijalnih turista upozna o potpunosti kapaciteta na našoj rivijeri, cijenama, manifestacijama i dr.

I f. Promotivni nastupi

Turistička organizacija Bar je u 2017. godini učestvovala na sajmovima turizma i promocijama na kojima je prezentovala turističku ponudu barske opštine na način što je:

1. Distribuirala kompletan reklamno propagandni materijal koji čine: opšti katalog - Dobrodošli u kome su objedinjene informacije o 6 turističkih mjesta, zatim katalog hotelskog i privatnog smještaja, kao i seoskog turizma, katalog kultura-atrakcija-legende u kojem se nalaze najljepši manastiri, crkve, tvrđave, legende i atrakcije i katalog aktivnog odmora u kome se nalaze informacije o brojnim aktivnostima kojima turisti mogu upotpuniti svoj odmor tokom boravka u barskoj opštini. TO Bar je tokom 2017. uradila katalog – Dobrodošli na dvije čarobne obale u kome je objedinjena ponuda 3 kataloga (opšti, kultura-atrakcije i legende i aktivni odmor), kao i novi katalog smještaja. Na sajmovima su takođe podijeljeni dvd slide show i Turistička razglednica Bara, mapa panoramske rute „Između dvije čarobne obale, poster, bukmarkeri itd.
2. Davala brojne izvještaje TV, elektronskim i štampanim medijima.
3. U direktnom kontaktu sa turoperatorima i turističkim agencijama.
4. U direktnom kontaktu sa individualnim posjetiocima.

TO Bar je u cilju promocije cjelokupne ponude barske opštine u 2017. nastupila na sajmovima turizma i jednodnevnim promocijama:

Tabela 1. Pregled sajamskih nastupa i jednodnevnih promocija u 2017. godini

Tržište	Sajamske prezentacije	Termin održavanja
---------	-----------------------	-------------------

Istočna Evropa	HOLIDAY WORLD – Prag	16 - 19. februar
	MITT– Moskva	14 -16. mart
	UIIT-Kijev	29-31. mart
	Odmor bez granica-Sankt Peterburg	31. mart - 02. april
Zapadna Evropa	VAKANTIEBEURS-Utreht	10 – 15. januar
	CMT -Štuttgart	14 -15. januar
	F.R.E.E. - Minhen	22- 26. februar
	ITB - Berlin	08 - 12. mart
	TOP RESA – Pariz	26 – 29. septembar
	WTM - London	06 – 08. novembar
Sjeverna Evropa	FERIE FOR ALLE - Herning	24 – 26. februar
	MEDITERRANEAN PANORAMA -Štokholm	18 -19. mart
Srednja Evropa	FERIEN-Beč	12 -15. januar
	UTAZAS– Budimpešta	02 - 05. mart
Južna Evropa	Tirana	24 - 25. mart
	BORSA MEDITERRANEA DEL TURISMO-Napulj	24- 26. mart
	TTG Incontri Rimini	12 – 14. oktobar
Azija	IMTM -Tel Aviv	07-08. februar
	COTTM - Peking	29 -31. mart
	Teheran - workshop	23.novembar
Region	IFT – Beograd	23 – 25. februar
	SKOPJE TRAVEL MARKET-Skoplje	06 -08. april
	ROAD SHOW (Kragujevac, Novi Sad, Sremski Karlovci, Beograd i Banja Luka)	25. maj – 07. jun
	INTERNATIONAL FAIR OF TOURISM - Novi Sad	05 – 07. oktobar
	Beograd-Promocija za novogodišnje praznike	17. novembar
	Kragujevac	24 – 26. novembar

Sajmovi na inostranom tržištu su realizovani u saradnji sa Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore, Lokalnim turističkim organizacijama i turističkom privredom.

1. U saradnji sa NTO CG, zajedno je nastupila na sajmovima u: Utrehtu, Beču, Štuttgartu, Tel Avivu, Minhenu, Beogradu, Herningu, Berlinu, Moskvi, Štokholmu, Kijevu, Napulju, Peking, Sankt Peterburgu, Parizu, Novom Sadu, Riminiju i Londonu.

2. U saradnji sa LTO u: Tirani, Pragu, Budimpešti i Skoplju.

3. Promotivni nastupi u Regionu: TO Bar je u maju 2017. u saradnji sa NTO CG i LTO u okviru promocije u regionu nastupila u: Kragujevcu 25. maja, u Beogradu na „Beogradskom manifestu“ od 26. do 28. maja, u Novom Sadu i Sremskim Karlovcima 29. maja i Banja Luci 07. juna, na promociji ponude za novogodišnje praznike u Beogradu 17. novembra.

4. Poslovna radionica u Teheranu: TO Bar je 23. novembra u saradnji sa NTO CG i “Montenegro Airlinesom” uzela aktivno učešće u poslovnoj radionici (workshop) između crnogorskih turističkih privrednika i partnera iz Irana.

Na sajmovima i promocijama, brojni predstavnici turoperatora, turističkih agencija i individualci, su bili u prilici da se upoznaju sa kompletnom ponudom barske opštine, prirodnim i brojnim kulturno istorijskim atraktivnostima, kao i smještajnim kapacitetima (hoteli, kampovi, privatni smještaj).

Veliko interesovanje vladalo je za područje Skadarskog jezera, izlete, aktivni odmor (biciklizam, planinarenje, pješačenje itd.) i seoski turizam koji je poslednjih godina u ekspanziji.

Bar kao turistička destinacija predstavlja brend zbog svoje jedinstvene prirodne ljepote i prepoznatljivosti, kao grad “na dvije čarobne obale”- morskoj - dužine 46 km sa 9 km plaža i jezerskoj koja je duga 65 km. Bogato kulturno historijsko nasljeđe, očuvani prirodni resursi, dobra saobraćajna povezanost, povoljni klimatski uslovi – od blage sredozemne do planinsko mediteranske klime, razvoj različitih vidova turizma, sigurnost putovanja, stalna ulaganja u unapređenje kvaliteta turističke infrastrukture i suprastrukture, tradicionalna kuhinja i gostoprimstvo, čini Bar konkurentnom destinacijom i privlači veliki broj turista.

I f.1. Utrecht – „VAKANTIEBEURS“ od 10. do 15. januara

TO Bar je po drugi put predstavila turističku ponudu barske opštine na sajmu „Vakantiebeurs“, koji se održao od 10. do 15. januara 2017. u Utrehtu u Holandiji. Pored TO Bar, na štandu NTO CG, svoju ponudu predstavile su i LTO Budve, Tivta i Kotora kao i turistička privreda. Riječ je o jednom od najznačajnijih sajmova na teritoriji Beneluksa, koji okuplja preko 1 200 izlagača i 100 000 posjetilaca. Svakog dana na sajmu u Utrehtu održavane su prezentacije turističke ponude Crne Gore na holandskom jeziku koje su izazvale veliko interesovanje agenata turoperatora i novinara. TO Bar je brojne posjetioce upoznala sa ponudom Bara koji su najveće interesovanje pokazali za izlete na Skadarskom jezeru, Starom Baru kao i ostalim atrakcijama grada Bara. Holandani najviše vole da aktivno provedu odmor, zato su ih interesovale pješačke i biciklističke staze kao i kajakarenje na jezeru i moru. Veliko interesovanje je pokazano za kampovima. Podijeljen je kompletan propagandni materijal i ostvareni su kontakti sa brojnim individualcima i agencijama.

I f.2. Beč – „FERIEN“ od 12. do 15. januara

TO Bar je predstavila turističku ponudu na međunarodnom sajmu turizma "Ferien 2017" u Beču u periodu od 12. - 15. Januara 2017. godine, na štandu Nacionalne turističke organizacije CG. Na štandu NTO CG promovisali su svoju ponudu i predstavnici LTO Budve, Tivta, Kotora, Ulcinja i Podgorice i turistička privreda. Brojne posjetioce upoznali smo sa kompletnom turističkom ponudom naše opštine i podijelili reklamni materijal. Najveće interesovanje vladalo je za hotelski i privatni smještaj, za kampove, izlete, Stari grad Bar, plaže, aktivni turizam, kao i za

područje Skadarskog jezera. Na sajmu je bilo više od 800 izlagača iz preko 70 različitih zemalja. Direktorica TO Bar, Neda Ivanović je dala izjavu za medije o ponudi barske opštine za predstojeću turističku sezonu. Tokom sajma organizovani su sastanci sa partnerima sa ovog tržišta i specijalizovanim turističkim agencijama.

I f.3. Štuttgart – „CMT“ od 14. do 15. januara

TO Bar je nastupila po prvi put na specijalizovanom sajmu za aktivnu turizam „CMT“ u Štuttgartu koji se održao u periodu od 14. do 15. januara 2017. godine. TO Bar je nastupila zajedno sa NTO CG i turističkom privredom. Svim posjetiocima je predstavljena aktuelna ponuda barske opštine, a najviše ih interesovali vidovi aktivnog odmora, kao što su: krstarenje, kajakarenje, pješačke i biciklističke ture, posmatranje ptica, zatim vinski podrumi, kao i cijene u hotelskom i privatnom smještaju. U

saradnji sa njemačkim biciklističkim klubom ADFC, tokom sajma su održane prezentacije aktuelne ponude

za aktivni odmor, s akcentom na biciklizam i planinarenje. "CMT" Štuttgart je jedan od najvećih svjetskih sajmova turizma koji okuplja više od 2 000 izlagača iz cijeloga svijeta i preko 240 000 posjetilaca.

I f.4. Tel Aviv– „IMTM“ od 07. do 08. februara

TO Bar, u saradnji sa NTO CG i LTO Budve i Herceg Novog, zatim HTP „Trend Korali“ i turističkom privredom, predstavila je turističku ponudu na sajmu „IMTM“ koji se održao od 07. do 08. februara u Tel Avivu u Izraelu. Iz barske opštine na sajmu su bili prisutni HTP „Trend Korali“. Na sajmu turizma „IMTM“, najvećem sajmu te vrste na istočnom Mediteranu, posjetioci su imali priliku da se upoznaju sa kompletnom ponudom, bogatstvom prirodnih ljepota, kulturnim nasljeđem, raznovrsnim aktivnostima, nacionalnom kuhinjom i povoljnim aranžmanima za ljetnju sezonu. Turoperatori i brojne turističke agencije iz Izraela su pokazale veliko interesovanje za Crnogorsko primorje, ali i za aktivni odmor i seoski turizam.

I f.5. Prag – „HOLIDAY WORLD“ od 16. do 19. februara

TO Bar je nastupila sa NTO CG i LTO Budve, Ulcinja, Herceg Novog, Kotor, Tivta i Podgorice na jednom od najznačajnijih centralnoevropskih međunarodnih sajmova turizma „Holiday World“ koji se održao u Pragu, od 16. do 19. februara 2017. TO Bar je posjetioce štanda upoznala sa ponudom barske opštine, izletima na Skadarskom jezeru, u Starom Baru, kao i sa ostalim atrakcijama grada Bara, cijenama u hotelima i privatnom smještaju, a veliko interesovanje je pokazano za aktivnim odmorom i za kampovima. Drugog dana sajma, održana je press konferencija za češke medije iz oblasti turizma, a nakon press konferencije na crnogorskom štandu priređena je degustacija crnogorskih proizvoda tokom koje su novinari imali priliku da isprobaju dio naših tradicionalnih specijaliteta, a od predstavnika lokalnih turističkih organizacija i turističke privrede u neformalnoj atmosferi dobiju detaljnije informacije o specifičnostima ponude.

I f.6. Minhen – „F.RE.E.“ od 22. do 26. februara

TO Bar je prvi put na štandu NTO CG predstavila turističku ponudu Bara na specijalizovanom sajmu za aktivni turizam „F.RE.E.“ koji se održao od 22. do 26. februara 2017. godine u Minhenu. Svoju ponudu predstavili su i JP „Nacionalni parkovi Crne Gore“, kao i turistička privreda. Na sajmu koji je okupio preko 1 200 izlagača i oko 120 000 zaljubljenika aktivnog odmora, posjetioci su imali priliku da se upoznaju sa brojnim mogućnostima za outdoor aktivnosti kao što su: pješaćenje, sportovi na vodi, ronjenje, biciklizam, kampovanje i dr. Veliko interesovanje je vladalo za katalogom aktivnog odmora u kojem je predstavljena kompletna ponuda kako na moru tako i u zaleđu, a posebno je bilo riječi o NP Skadarsko jezero. Svim posjetiocima štanda smo podijelili promotivni material, a najviše su ih interesovali kampovi, tradicionalni proizvodi, zdrava hrana i svi vidovi aktivnog odmora. Predstavnicima TO Bar su zajedno sa NTO CG posjetili sjedište ove velike kompanije u Minhenu.

I f.7. Beograd – „IFT“ od 23. do 26. februara

Na 39. Međunarodnom sajmu turizma "IFT", koji se održao od 23. do 26. februara 2017. godine u Beogradu TO Bar je nastupila na zajedničkom štandu NTO CG i LTO. 2017. godine je Crna Gora bila zemlja partner sajma. Na ovoj tradicionalnoj veoma značajnoj i uspješnoj manifestaciji

nastupilo je preko 1 200 izlagača iz 56 zemalja, a bilo je više od 70 000 posjetilaca. Sa TO Bar, nastupili su brojni predstavnici turističke privrede iz barske opštine. Hoteli: HTP „Trend Korali“, „Franca“, „Sidro“, „Porto Sole“, „Sea Fort“, „Sato“, „Južno more“, „Kalamper“, „Nautilus“, „Adria“, „Vila Babović“, „Montenegro“, „Galeb“, „Vila Fontana“, „Lovćen“, „El Mar“, „Akapulco“, zatim kamp „Utjeha“, predstavnici privatnog smještaja: apartmani „Lara“, „Sky Fort“, „Kuća Lekovića“, „Tošić“, „Alona“, „Lotos“, „Jadranski biser“ kao i ronilački centar „Octo“ i turistička agencija „Riva travel“. Vladalo je veliko interesovanje turističkih agencija i individualaca za: cijene u privatnom i hotelskom smještaju, izlete na Skadarskom jezeru, za biciklističke staze i pješačke ture po okolnim planinama, za kurseve ronjenja i drugim aktivnostima, manifestacije, turističke atrakcije, kulturno historijsko nasleđe itd. Većina hotelijera je obnovila ugovore i produžila dosadašnju uspješnu saradnju sa turoperatorima i turističkim agencijama, a neki od njih su sklopili ugovore sa novim agencijama iz Srbije i drugih zemalja učesnica sajma. Posjetioци našeg štanda imali su i priliku da degustiraju domaće crmničko vino, lozu, kao i domaću pršutu, sir i masline.

I f.8. Herning – „FERIE FOR ALLE” od 24. do 26. februara

TO Bar i ove godine je nastupila na najvećem sajmu turizma u Skandinaviji, „FERIE FOR ALLE” koji se održao od 24. do 26. februara 2017. godine u Herningu. Na sajmu je učestvovalo preko 1 000 izlagača. Svoju ponudu pored TO Bar, na štandu NTO CG predstavile su i LTO Kotora i Budve kao i predstavnici turističke privrede. Svoju ponudu smo predstavili brojnim posjetiocima sajma, koji su pokazali veliko interesovanje za raznovrsnu turističku ponudu opštine Bar, a samim tim i za Crnu Goru. Posebna pažnja bila je usmjerena ka opštim informacijama, o avio saobraćajnoj povezanosti Danske sa našom zemljom, cijenama u hotelskom i privatnom smještaju kao i kulturno historijskim znamenitostima, ponudi aktivnog odmora i sl. Ostvareni su brojni kontakti i održani značajni sastanci na kojima je TO Bar predstavila kompletnu ponudu Bara i upoznala turističke agencije i turooperatore sa smještajnim kapacitetima u opštini kao i sa agencijama koje nude izlete. Veliki broj izlagača slaže se da je ovogodišnja posjeta ispunila očekivanja, kako po broju posjetioca tako i po bogatoj ponudi samih izlagača.

I f.9. Budimpešta – „UTAZAS“ od 02. do 05. marta

TO Bar je predstavila svoju ponudu na 40. Međunarodnom sajmu turizma u Budimpešti „UTAZAS”, koji se održao u periodu od 02. do 05. marta 2017. godine. TO Bar je nastupila na zajedničkom štandu sa LTO Ulcinja, Kotora, Tivta, Budve, Herceg Novog, predstavnicima NTO CG i turističkom privredom. Iz barske opštine turističku ponudu predstavio je hotel „Kalamper“. Posjetiocima je podijeljen reklamni materijal i upoznati su sa aktuelnom ponudom barske opštine, sa ponudom na Skadarskom jezeru, kulturno historijskim nasleđem i cijenama u svim vidovima smještaja, a posebno su ih zanimali kampovi i aktivni odmor. Na sajmu je učestvovalo 400 izlagača iz 40 zemalja svijeta.

I f.10. Berlin - „ITB“ od 08. do 12. marta

TO Bar je u saradnji sa NTO CG, LTO Budve, Ulcinja, Tivta, Herceg Novog, Kotora, Podgorice i turističkom privredom, predstavila turističku ponudu na najvećoj turističkoj berzi u Evropi „ITB” koja se održala u Berlinu od 08. do 12. marta 2017. godine.

Na "ITB" prisutno je bilo preko 10 000 izlagača iz 187 zemalja i preko 180 000 posjetilaca od čega 120 000 profesionalaca iz oblasti turizma. Predstavnicima turističkih agencija i turoperatora, kao i brojnim

individualcima pružili smo informacije o turističkoj ponudi naše opštine, a najviše su ih interesovale cijene u hotelskom i privatnom smještaju, izleti, aktivni odmor, zatim kulturno-istorijsko nasleđe i vinski podrumi. Iz barske opštine na sajmu je bio prisutan i predstavnik hotela "Sato" koji je imao brojne sastanke sa partnerima sa kojima već saraduju, u cilju nastavaka postojeće saradnje, kao i sastanke sa potencijalnim partnerima sa do sada neosvojenih tržišta. Nastup na "ITB" je od izuzetnog značaja, s obzirom da je njemačko tržište jedno od najvećih emitivnih tržišta sa preko 60 miliona turista godišnje.

I f.11. Moskva – „MITT“ od 14. do 16. marta

TO Bar je predstavila svoju turističku ponudu na najvećem sajmu turizma u Rusiji i jednom od najznačajnijih turističkih sajmova na svijetu „MITT 2017“ u Moskvi od 14. do 16. marta 2017. godine, na štandu NTO CG. Na štandu NTO CG svoju ponudu su predstavile i turističke organizacije Budve, Ulcinja, Kotora, Podgorice i Tivta. Iz barske opštine na sajmu su prisustvovali i hotelijeri: HTP “Trend Korali”, zatim hotel “El Mar” i turistička agencija “Parus”, koja je sklopila nekoliko ugovora o poslovnoj saradnji sa renomiranim turističkim agencijama iz Rusije. Brojnim posjetiocima podijeljen je kompletan reklamni materijal i upoznati su sa aktuelnom ponudom naše opštine.

Predstavnici turoperatora i individualci interesovali su se za cijene u hotelskom i privatnom smještaju, izlete, kulturno istorijske spomenike, vinske podrumne, manifestacije, ponudu na području Skadarskog jezera, aktivni odmor itd. Sa preko 1 600 izlagača iz oko 180 zemalja, više od 28 000 posjetilaca od kojih su 75% turistički agenti i turoperatora iz Rusije, „MITT“ je ključno mjesto za turističke kompanije i destinacije koje žele da se predstave i sklope nove ugovore sa agencijama i turoperatorima na ovom značajnom emitivnom tržištu.

I f.12. Štokholm– „MEDITERRANEAN PANORAMA 2017“ od 18. do 19. marta

TO Bar, predstavila je svoju bogatu ponudu na sajmu turizma u Štokholmu, “Mediterranean Panorama 2017” od 18. do 19. marta 2017. godine zajedno sa NTO CG, kao i LTO Herceg Novog, Kotora, Tivta, Budve i turističkom privredom. Ovo je drugo po redu predstavljanje turističke ponude grada Bara javnosti Švedskoj, jer smo već jednom nastupili na sajmu turizma u Geteborgu kao učesnica Jadranskog IPA projekta „Zajednička promocija održivog turističkog razvoja - TUR.GRATE2“ 2013. godine.

Ovaj sajam predstavlja jedan od vodećih turističkih događaja u ovom gradu i pozicionirao se kao jedna od najvećih organizovanih događaja u Švedskoj. Sajam je okupio brojne posjetioce koji su izrazili veliko interesovanje za Crnu Goru i barsku opštinu. S obzirom na to da Šveđani vole lijepo vrijeme, dobru hranu i fascinantnu istoriju i kulturu, značajnu pažnju privuklo im je kulturno istorijsko nasleđe i novi trendovi kao što su aktivan odmor, seoski turizam i vinski podrumi.

I f.13. Napulj– „BORSA MEDITERRANEA DEL TURISMO“ od 24. do 26. marta

TO Bar se prvi put predstavila na sajmu turizma u Napulju, “Borsa Mediterranea del Turismo” od 24. do 26. marta 2017. godine zajedno sa NTO CG i LTO Budve i turističkom privredom.

Na sajmu je nastupilo preko 350 izlagača, a oko 18 000 posjetilaca, od kojih su većina turistički agenti i turoperatora iz cijelog svijeta, bili su u prilici da se upoznaju sa atraktivnom turističkom ponudom barske opštine.

Posjetioци su se interesovali za kulturno istorijsko nasleđe, seoski turizam i vidove aktivnog odmora. Takođe je postojala i velika zainteresovanost turističkih agencija, a posebno agencije „Balkan ekspres”, koja je vodeća agencija u Italiji za crnogorsko tržište. Njihova pažnja bila je usmjerena ka hotelima sa 4 zvjezdice i privatnom smještaju.

I f.14. Tirana – „Tirana 2017“ od 24. do 25. marta

TO Bar je nastupila na internacionalnom sajmu turizma u Albaniji “Tirana 2017”, koji se održao od 24. do 25. marta 2017. godine, zajedno sa LTO Ulcinja, Budve, Podgorice, Kolašina, Žabljaka, NTO CG i

turističkom privredom. Na sajmu je učestvovalo preko 100 izlagača Posebna pažnja albanskih turista je bila usmjerena ka opštim informacijama o cijenama u hotelskom i privatnom smještaju i ka novim trendovima, seoskom turizmu i vinskim podrumima. Takođe je velika zainteresovanost bila kada je u pitanju aktivni odmor, posebno biciklizam i pješaćenje. Posjetioci su imali priliku da se upoznaju sa ponudom za predstojeću sezonu.

I f.15. Kijev– „UIIT“ od 29. do 31. marta

TO Bar i lokalne turističke organizacije Budve i Podgorice u saradnji sa NTO CG i turističkom privredom predstavili su svoju turističku ponudu na najvećem sajmu turizma u Ukrajini „UIIT 2017“ koji se održao, od 29. do 31. marta 2017. godine u Kijevu. Na ovom sajmu, koji je okupio više od 500 izlagača iz 30 zemalja, na crnogorskom štandu, posjetioci su imali priliku da se upoznaju sa ponudom za predstojeću sezonu.

Promociju Crne Gore propratila je i novinarka državne televizije UA Pershiy (Prvi ukrajinski kanal) koja je u maju obišla barsku opštinu u okviru posjete Crnoj Gori, i napravila prilog o turističkim potencijalima naše države. Tržište Ukrajine ima veliki potencijal za našu opštinu.

I f.16. Peking – „COTTM“ od 29. do 31. marta

TO Bar je po drugi put predstavila turističku ponudu barske opštine na sajmu turizma „CHINA OUTBOUND TRAVEL & TOURISM MARKET - COTTM“, koji se održao od 29. do 31. marta 2017. u Pekingu.

Sajam je okupio preko 400 izlagača iz preko 65 zemalja svijeta. Na zajedničkom štandu NTO CG i Turističke organizacije Srbije, pored TO Bar, svoju ponudu su predstavile LTO Budve i Tivta kao i turistička privreda. Sve posjetioce štanda smo upoznali sa ponudom kako Bara tako i kompletne Crne Gore, a najveće interesovanje je bilo kako doći do Crne Gore kao i za izletima. Za kinesko tržište Crna Gora je nova destinacija, a pogodna klima, prirodne ljepote kao i nacionalni parkovi su razlozi zašto Kinezi žele da posjete našu zemlju. Dan prije zvaničnog početka sajma, 28. marta održana je prezentacija na kojoj je bilo prisutno stotinak agencija, turoperatora i predstavnika avio kompanija na kojoj je predstavljena

ponuda Crne Gore. Nakon prezentacije održan je work shop na kojem je TO Bar imala veliki broj sastanaka, gdje smo prisutne upoznali sa kompletnom ponudom barske opštine i ostvarili smo kontakte sa brojnim agencijama.

I f.17. Sankt Peterburg – „Odmor bez granica“ od 31. marta do 02. aprila

TO Bar i HTP „Trend Korali“, nastupili su zajedno sa NTO CG, LTO Brudve, Podgorice i Kotora, kao i Lukom Kotor, na 21. međunarodnom sajmu turizma „Odmor bez granica 2017“ (Leisure Without Borders) u Sankt Peterburgu od 31. marta do 02. aprila 2017.

Brojnim predstavnicima turoperatora, turističkih agencija i individualcima podijeljen je kompletan reklamni materijal i pružene informacije o cijenama hotelskog i privatnog smještaja, o izletima, aktivnom odmoru, turističkim atrakcijama, ponudi na području Skadarskog jezera itd. Pored

„R toursa", turoperatori i agencije koje imaju Crnu Goru u svojoj ponudi su: „Versa", „Solvex", „Biblioglobus", „Intourist", „Transaerotours" i druge. Posjetioци našeg štanda su iskazali veliko interesovanje da svoj odmor provedu u našoj opštini i uživaju u prirodi, plažama, upoznaju se sa kulturno istorijskim nasleđem i probaju specijalitete tradicionalne barske kuhinje.

I f.18. Skoplje- „SKOPJE TRAVEL MARKET“ od 06. do 08. aprila

Na 7. međunarodnom sajmu turizma – "Skopje travel market", od 06. do 08. aprila 2017. godine u Skoplju, TO Bar predstavila je svoju bogatu turističku ponudu zajedno sa LTO Tivta, Ulcinja i Podgorice.

Na sajmu se predstavilo 50 izlagača, a barska turistička ponuda promovisana je na savremeno uređenom i opremljenom štandu, uz atraktivne propagandne materijale.

Posjetioци sajma su bili u prilici upoznati se sa kompletnom ponudom barske opštine, prirodnim i brojnim kulturno istorijskim atraktivnostima, kao i smještajnim kapacitetima. Veliko interesovanje vladalo je za nove trendove, aktivni odmor (biciklizam, planinarenje, pješaćenje..) i seoski turizam koji je poslednjih godina u ekspanziji. Međunarodni sajam turizma u Skoplju je jedinstvena prilika za predstavljanje turističkih ponuda, upoznavanje sa novim poslovnim partnerima, jačanje postojećih poslovnih veza sa klijentima i partnerima, istraživanje tržišta i stvaranje osnove za buduće marketinške strategije.

I f 19. Promocije u Regionu

Kragujevac 25. maj

TO Bar je 25. maja 2017. godine organizovala jednodnevnu promociju turističke ponude barske opštine u Kragujevcu, gradu sa kojim je Bar pobratimljen. U okviru regionalne kampanje koju smo realizovali u saradnji sa NTO CG, ambasadorom CG u Srbiji i LTO Budve, Tivta i Rožaja, ovo je bila prva izuzetno uspješna prezentacija. Na glavnom gradskom trgu održana je promocija na kojoj je distribuiran reklamno propagandni materijal i pružene su informacije o ponudi za predstojeću ljetnju sezonu. Kao i svih predhodnih godina organizovana je nagradna

igra za građane Kragujevca, a ljetovanje 7 dana za dvije osobe su sponzorisali hoteli "Adria" iz Šušanja i "Obala" iz Budve. U restoranu hotela "Zelengora" u prisustvu brojnih zvanica, o turističkoj ponudi barske opštine za sezonu 2017. govorila je direktorica TO Bar Neda Ivanović, koja je poseban akcenat stavila na novouređenu panoramsku rutu "Između dvije čarobne obale" u barskoj opštini. Prezentaciji su prisustvovali predsjednik Opštine Bar dr Zoran Srzentić i gradonačelnik grada Kragujevca gospodin Radomir Nikolić, koji su pozdravili prisutne goste i najavili aktivnosti buduće saradnje. Među brojnim zvanicama kulturnog i javnog života bila je prisutna direktorica TO Kragujevac sa svojim saradnicima koji više od decenije pomažu organizaciju promocije Bara i Crne Gore u Kragujevcu. Sve turističke agencije koje imaju u svojoj ponudi aranžmane za Crnu Goru su se odazvale pozivu TO Bar kao i brojni lokalni mediji.

Beograd - "Beogradski manifest" 26 - 28. maj

Ponuda barske opštine predstavljena je u Beogradu od 26. do 28. maja 2017. godine u okviru "Beogradskog manifesta" na Kalemegdanu, na kojem je tokom dva dana trajanja manifesta podijeljen propagandni materijal, promovisane manifestacije koje se organizuju tokom ljetnje sezone.

Na tri štanda predstavljeni su i proizvodi barskih maslinara, a mogli su se degustirati: barske masline, maslinovo ulje kao i kolači napravljeni od ploda masline.

U nagradnoj igri koju je organizovala NTO CG, hotel "Korali" iz Sutomora je dodijelio vrijednu nagradu – ljetovanje za dvije osobe za 7 dana na bazi polupansiona.

Novi Sad i Sremski Karlovci - 29. maj

U Novom Sadu je 29. maja 2017. godine, na glavnom gradskom trgu, predstavljena ponuda barske opštine.

Svim posjetiocima podijeljen je propagandni materijal i date su izjave svim lokalnim medijima kojima smo predstavili novu ponudu u Baru - panoramsku rutu "Na dvije čarobne obale".

Organizovana je i nagradna igra, a glavnu nagradu je dodijelio hotel "Sato" iz Sutomora – 7 polupansiona za dvije osobe.

Iste večeri u Sremskim Karlovcima u organizaciji Turističke organizacije Tivat organizovan je susret sa predstavnicima Ambasade Crne Gore u Beogradu, Konzulata Crne Gore, Pokrajinske vlade i predstavnicima medija.

Banja Luka 07. Jun

TO Bar je u okviru regionalne roadshow kampanje predstavila turističku ponudu u Banja Luci zajedno sa NTO CG i LTO Budve, Tivta i Podgorice.

Na glavnom gradskom trgu Krajina organizovana je dnevna promocija, u okviru koje je bila i nagradna igra za posjetioce, a iz barske opštine nagradu 7 dana ljetovanja za dvije osobe je obezbijedio hotel „El Mar“ sa Utjehe. Naš štand je privukao pažnju brojnih posjetilaca koji su tom prilikom dobili informacije o cijenama u hotelskom i privatnom smještaju, manifestacijama i brojnim aktivnostima kojima se mogu baviti tokom odmora kao i kompletan reklamno propagadni materijal. U večernjim časovima, u Kristalnoj sali hotela „Bosna“, održano je „Crnogorsko veče“ na kome su brojne zvanice, predstavnici turističke privrede i medija, kao i drugi gosti, bili u prilici da odgledaju multimedijalnu prezentaciju turističke ponude i uživaju u tradicionalnim specijalitetima bogate

gastro ponude Crne Gore. Na promociji su bili prisutni novinari Javnog servisa BiH BHTV, Javnog servisa RTRS, Elta TV, ATV, Radio RS, EuroBlica, Nezavisnih novina, Glas Srpske, novinskih agencija SRNA i FENA.

I f. 20. Pariz „TOP RESA“ od 26. do 29. septembra

TO Bar već osmu godinu zaredom nastupa na međunarodnom sajmu turizma „TOP RESA“ u Parizu, koji se održao u periodu od 26. do 29. septembra 2017. godine. Na sajmu je svoju ponudu predstavilo 166 destinacija, a podatak da je 2016. godine sajam posjetilo skoro 31 000 profesionalaca svrstava ovaj sajam kao jedan od najačih B2B sajmova u Evropi. Na štandu NTO CG pored TO Bar, nastupile su i LTO Budve, Tivta, Podgorice, Kotora, kao i turistička privreda. Ovo je veoma značajan sajam s obzirom da se bilježi značajan porast broja dolazaka i noćenja gostiju iz Francuske na području barske opštine, a posebno na Skadarskom jezeru. Francuzi su ljubitelji prirode i pored uživanja u brojnim izletima i obilascima svih atraktivnosti na jezeru poslednjih godina sve više se odlučuju da borave u hotelima i privatnom smještaju u crmničkim selima.

Bogatstvo ponude prirodnih resursa, veliki broj aktivnosti kada govorimo o aktivnom odmoru kao i degustacija domaćih proizvoda iz ovog kraja, čine da Virpazar i crmnička sela

posjećuje sve veći broj turista iz Francuske. Na sajmu je distribuiran kompletan propagandni materijal, a poseban akcenat TO Bar je stavila na promociju panoramske rute „Između dvije čarobne obale“ i tim povodom je pripremila veoma kvalitetnu i sadržajnu mapu sa informacijama o kompletnoj ponudi barske opštine kroz koju prolazi ova ruta.

I f. 21. Novi Sad „INTERNATIONAL FAIR OF TOURISM“ od 05. do 07. oktobra

TO Bar je nastupila na 50. međunarodnom sajmu turizma u Novom Sadu od 05. do 07. oktobra 2017. godine, zajedno sa NTO CG i LTO Ulcinja, Tivta, Budve, Kotora, Herceg Novog i Podgorice. Na sajmu su bile prisutne i lokalne turističke organizacije sa sjevera i to: iz Pljevalja, Bijelog Polja, Danilovgrada, Berana i Nikšića. Crna Gora je ove kao i predhodne godine bila zemlja partner sajma, tako da se na crnogorskom štandu svakodnevno održavao bogat kulturno zabavni program u cilju što bolje promocije. TO Bar je brojne posjetioce našeg štanda po njihovim zapažanjima obradovala novim jedinstvenim i veoma interesantnim katalogom u kojem su sadržane opšte informacije o turističkim mjestima, panoramskom rutom „Između dvije čarobne obale“, plažama, Skadarskim jezerom i sa pješačkim turama, biciklističkim stazama, turističkim agencijama, manifestacijama itd. Takođe smo promovisali i zimske manifestacije koje se održavaju u novembru „Koštanijada“ u Ostrosu, „Maslinijada“ u Starom Baru i decembru „Festival vina i ukljeve“ u Virpazaru. Svi posjetioци sajma mogli su da uživaju u degustaciji autentičnih barskih proizvoda: mandarinama, naru, zinzulama i ostalim proizvodima. Na prezentaciji je bio prisutan veliki broj medija kojima smo dali izjave i predstavili Bar kao destinaciju koju mogu posjetiti i van sezone.

I f. 22. Rimini „TTG Incontri 2017“ od 12. do 14. oktobra

Turistička organizacija Bar prvi put je nastupila na međunarodnom sajmu turizma "TTG Incontri 2017" u Riminiju u periodu od 12. do 14. oktobra 2017. godine. Na sajmu je prisustvovalo oko 70 000 profesionalaca iz 130 destinacija, kao i oko 700 novinara i medija. Na štandu Nacionalne turističke organizacije CG, pored Turističke organizacije Bar, nastupile su i LTO Budve, Tivta, Podgorice, Kotora, Cetinja i Herceg Novog, kao i hotel „Maestral resort & casino“ i avio kompanija „Montenegro Airlines“. Za Turističku organizaciju Bar ovo je veoma značajan sajam s obzirom da se svake godine u avgustu mjesecu bilježi značajan porast broja dolazaka i noćenja gostiju iz Italije u barskoj opštini, a posebno na Skadarskom jezeru. Italijani su ljubitelji vina, domaćih proizvoda, prirode, uživaju u brojnim izletima i obilascima svih atraktivnosti na području barske opštine, a interesantno je da se posljednjih godina sve više odlučuju da borave u seoskom području. Na sajmu je podijeljen novi katalog na italijanskom jeziku sa opštim informacijama o Baru, o ponudi kulturnih dobara, sa informacijama o pješačkim i biciklističkim stazama, manifestacijama kao i kontakti svih turističkih agencija u Baru. Poseban akcenat ove godine Turistička organizacija Bar je stavila na promociju panoramske rute „Na dvije čarobne obale“ i tim povodom je pripremila veoma kvalitetnu i sadržajnu mapu sa informacijama o kompletnoj ponudi na području barske opštine.

I f. 23. London „WTM“ od 06. do 08. novembra

TO Bar je od 06. do 08. novembra 2017. godine, predstavila ponudu barske opštine na sajmu turizma u Londonu „WTM“ na štandu NTO CG, zajedno sa LTO Budve, Kotora, Tivta, Ulcinja, Herceg Novog, Cetinja i Podgorice, i turističkom privredom. Sajam „WTM“ je okupio oko 5 000 izlagača iz više od 180 zemalja svijeta, više od 50 000 profesionalaca iz oblasti turizma i više od 2 000 predstavnika medija. Stoga je učešće i

predstavljanje TO Bar na ovoj berzi značajno, zbog prezentacije ponude na ovom, za nas, strateški važnom emitivnom tržištu. Posjetioce našeg štanda interesovale su cijene u hotelima i privatnom smještaju, zatim kulturno historijsko nasleđe, plaže, izleti, turističke atrakcije, gastronomska ponuda itd. „World Travel Market“ je jedan najvećih globalnih događaja turističke industrije, u okviru kojeg svoju ponudu predstavljaju svi sektori turizma, uključujući turističke organizacije, avio kompanije, zatim hoteli, agencije, proizvođači softvera.

I f. 24. Kragujevac od 24. do 26. novembra

Turistička organizacija Bar je predstavila svoju ponudu na 9. Međunarodnom sajmu turizma i seoskog turizma u Kragujevcu od 24. do 26. novembra 2017. godine, zajedno sa LTO Budve, Tivta i Herceg-Novog. Brojnim posjetiocima sajma distribuiran je kompletan reklamo propagadni materijal. TO Bar je stavila poseban akcenat na promociju panoramske rute „Između dvije čarobne obale“, koja je izazvala veliko interesovanje posjetilaca. U okviru sajma je predstavljen program „Novogodišnjeg hepeninga - Bar 2018“ koji se se održao od 28.12.2017. godine do 02.01.2018.godine. Gosti su dočekali Novu 2018. godinu sa pobjednicom

Euro Songa 2007. i našom gošćom u novogodišnjoj noći Marijom Šerifović, a prvog dana u novoj godini planirno je da će nastupiti sarajevska grupa „Plavi orkestar“, ali zbog lošeg vremena koncert je otkazan. Takođe su najavljene i tradicionalne manifestacije XVI Maslinijada i XXI Festival vina i ukljeve.

I f. 25. Promocija ponude za novogodišnje praznike i zimsku sezonu u regionu

Turistička organizacija Bar je 17. novembra 2017. godine u Beogradu, zajedno sa Nacionalnom turističkom organizacijom, lokalnim turističkim organizacijama Budve, Tivta, Herceg Novog, Ulcinja i Podgorice, Žabljaka, kao i predstavnicima turističke privrede, predstavila ponudu za novogodišnje praznike i zimsku sezonu U Beogradu smo predstavili kompletan program „Novogodišnji hepening-Bar 2018“ koji se održao od 28.12.2017. do 02.01.2018. godine, u kome su učestvovali izvođači iz različitih žanrova: etno, narodne, rep, pop i rok muzike iz Bara, Crne Gore i

regiona. Prva tri dana „Novogodišnjeg hepeninga“ program je počinjao u 19 h i trajao do 22 h, a 30. i 31. decembra program za najmlađe kao i koncert klasične muzike počeo u 12 h, i koncerti od 21.30 h, dok nas je spektakularnim nastupom u Novu 2017. godnu uvela regionalna zvijezda Marija Šerifović. 02. januara 2018. godine nije nastupila legendarna grupa „Plavi orkestar“, jer je program otkazan zbog loših vremenskih prilika. Date su izjave brojnim prisutnim medijima. Pored muzičkog dijela, na trgu koji je bio okičen i ukrašen, postavljeni su bili brojni štandovi na kojima su posjetioi mogli da degistiraju i kupe tradiocionalne barske specijalitete. TO Bar je u saradnji sa hotelima, privatnim smještajem i turističkim agencijama pripremila sedmodnevne, petodnevne i trodnevne aranžmane. U privatnom smještaju su se kretali od 5 eura po danu, dok su se u hotelima noćenja sa doručkom kretala od 30 eura pa naviše. Pored programa za Novogodišnje praznike, predstavljane su i manifestacije „Maslinijada“ i „Festival vina i ukljeve“ po kojima je Bar prepoznatljiv.

I f. 26. Poslovna radionica (workshop) u Teheranu (Iran) 23. novembra

Turistička organizacija Bar je u Teheranu u hotelu „Espinaz Palace“, u organizaciji Nacionalne turističke organizacije Crne Gore i „Montenegro Airlines-a“ uzela aktivno učešće u poslovnoj radionici (workshop) između crnogorskih turističkih privrednika i partnera iz Islamske Republike Iran. Osnovni cilj organizacije ove radionice bio

je uspostavljanje kontakata sa partnerima, predstavljanje destinacije i pregovaranje o kupovini usluga i paket aranžmana. Pored Turističke organizacije Bar delegaciju iz Crne Gore činili su predstavnici hotelskih kompanija “Montenegro Stars Hotel Group” i HG “Budvanska Rivijera,” hotela “Centre Ville”, turističkih agencija “Fly Montenegro” i “Kompas Montenegro”. Tokom radionice, održani su brojni sastanci sa više od 70 okupljenih predstavnika iranskih turoperatora, među kojima: Aban Gashte Aseman, Arezoo Safar Parsian, Asia 2000, Golestan Ghods, Marco Polo, Holiday Travel, Aysan Parvaz, Isfahan Travel, Safar Doustan Gharn Ham Navaz, Hamoun Parvaz, Karvan Havayi, Mobin Parvaz Sivan, Nika Gasht, Padideh 81, Roma Parvaz, Salam Parvaz, Setare Donbale Dar, Takin Seir, Tatilat i drugi. Osim turoperatora, poslovnoj radionici su prisustvovali i predstavnici turističkog udruženja Teherana. Nacionalni avio-prevoznik “Montenegro Airlines” je tokom ovog događaja potpisao ugovor o uspostavljanju čarter saobraćaja iz Teherana za Podgoricu sa turoperatorom “Iran Negin Parvaz”. Ugovorom je predviđena realizacija serije čarter letova za period mart i april 2018. godine, dok su bile u toku aktivnosti u pravcu postizanja dogovora o nastavku saradnje za period od početka juna do kraja septembra 2018. Godine. Organizacija ovakvih radionica se pokazala kao veoma uspješan model za uspostavljanje kontakata sa zainteresovanim turoperatorima sa emitivnih tržišta, naročito imajući u vidu da se namjenski organizuju za Crnu Goru i u skladu sa njenom turističkom ponudom.

I i. Studijske grupe novinara

U 2017. godini u okviru posjete Crnoj Gori, u saradnji sa NTO CG, TO Bar je ugostila **studijske grupe novinara i turoperatora iz: Francuske, Bahreina, Kine, Ukrajine, Litvanije, Estonije, Letonije, Austrije, Srbije, Slovenije, Češke i Poljske, kao i novinarsku ekipu iz Crne Gore.**

Turistička organizacija Bar je **20. marta 2017. godine ugostila francusku novinarku Christiane Calonne**, koja je u našoj zemlji boravila u periodu od 18. do 21. marta u organizaciji NTO CG. Francuska novinarka je tom prilikom posjetila Stari grad Bar, Staru maslinu, imala je priliku da krstari Skadarskim jezerom i da se upozna sa ponudom vinskih podruma “Mašanović”, “Đurišić” i “Klisić” u Crmnici.

Ovom prilikom Turistička organizacija Bar joj je poklonila kompletan propagandni materijal kao i suvenire. Članak novinarku o Baru i Crnoj Gori je objavljen u inflight magazinu “Enjoy!” u majskom izdanju i dostupan na svim letovima francuske low cost kompanije “Transavia”, obzirom da je ova kompanija uvela letove iz Pariza ka Tivtu, dva puta nedeljno, počev od 27. aprila 2017. godine.

Turistisička organizacija Bar je u saradnji sa NTO CG i kompanijom „Turkish Airlines“, **05. i 07. aprila 2017. godine bila domaćin grupi od 8 turoperatora iz Bahreina.** Turoperatoru su 05. aprila posjetili Turističko informativni biro u Virpazaru i tom prilikom dobili informacije o kompletnoj turističkoj ponudi područja Skadarskog jezera, koje plijeni svojim prirodnim ljepotama. Takođe, u prostorijama TIB-a, gosti su degustirali vina domaće proizvodnje. Kako bismo goste upoznali i sa našom bogatom tradicionalnom barskom kuhinjom, TO Bar im je upriličila ručak u autentičnom ambijentu. Stari Bar i Staru maslinu su posjetili drugog dana boravka i izrazili veliko oduševljenje i zainteresovanost za kulturno historijsko nasljeđe našeg grada. Posebnu pažnju privukao im je antički akvadukt, kojim je Stari Bar snadbijevan vodom, kao i stare zidine grada koje odišu autentičnošću davnog vremena.

Turistisička organizacija Bar je **23. aprila 2017. godine** u saradnji sa agencijom „Fly Montenegro travel“ bila domaćin delegaciji koju su

činili **predstavnici touroperatora "Shougang Travel" i medija iz Pekinga**. Posjeta je rezultat sajamskog nastupa TO Bar u Pekingu u martu mjesecu, tokom kojeg su ostvareni brojni poslovni kontakti i ugovorene posjete našoj opštini.

Prilikom obilaska turoperatori su izrazili veliko interesovanje za kulturno istorijska dobra našeg grada. Atraktivnost i duh Starog grada Bara oduševili su naše goste, dok je poseban utisak na njih ostavila posjeta Staroj maslini, drevnom svjedoku milenijumskog trajanja života na ovom prostoru.

Turistička organizacija Bar je **08. i 09. maja 2017. godine ugostila ekipu TV Ukrajina**.

Gosti su 08. maja imali priliku da se upoznaju sa kulturno istorijskim znamenitostima u Starom Baru i sa Starom maslinom, dva nezaobilazna turistička lokaliteta u našoj opštini.

Predsjednik NVO „Društvo maslinara Bar“, gospodin Ćazim Alković je predstavio tradiciju maslinarstva u Baru i Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na utvrđivanje starosti starih maslina i Stare masline, kao i

legende vezane za nju. Upravo je Stara maslina na Mirovici koja predstavlja mjesto mirenja zavađenih, koja je stara 2 242 godine, a od 1963. godine predstavlja zaštićeni spomenik prirode, ostavila poseban utisak na naše goste. Drugog dana, novinari su posjetili jezersku stranu barske opštine i Turističko informativni biro u Virpazaru gdje su dobili informacije o aktivnostima kojima se turisti mogu baviti dok borave u varošici i Crmnici uopšte. Između ostalog, to su: pješačke i biciklističke staze, kajakarenje, krstarenje jezerom, posjeta crmničkim selima i vinskim podrumima. U prostorijama Centra za posjetioce u Virpazaru bili su u mogućnosti degustirati crmnički vranac lokalnih proizvođača.

Nakon posjete TIB-u, gostima smo organizovali krstarenje i ručak na Skadarskom jezeru gdje su bili u prilici da probaju domaće organske proizvode i ribu. TO Bar je organizovala kompletan boravak novinara na teritoriji barske opštine, J.P. "Kulturni centar Bar" obezbijedio je besplatne ulaznice za Stari Bar i Staru maslinu, a NP „Skadarsko jezero“ za ulazak u Nacionalno park.

Turistička organizacija Bar je **01. juna 2017. godine ugostila turoperatore iz Litvanije, Estonije i Letonije**. Ovu studijsku posjetu Crnoj Gori organizovala je NTO Crne Gore u saradnji sa Ambasadom Crne Gore u Poljskoj i kompanijom „Turkish Airlines“ -

predstavništvom u Litvaniji. Turoperatori su se upoznali sa kulturno istorijskim znamenitostima u Starom Baru i sa Starom maslinom. Izrazili su veliko interesovanje za: cijene u privatnom i hotelskom smještaju, izletima na Skadarskom jezeru, biciklističkim stazama i pješačkim turama po okolnim planinama, za kursovima ronjenja i

drugim aktivnostima, zatim za manifestacije, turističke atrakcije, kulturu itd. TO Bar im je poklonila svoj reklamno propagadni materijal u kome su se našle i mape panoramske rute "Između dvije čarobne obale" kojom smo ove godine obogatili našu turističku ponudu. TO Bar je organizovala boravak novinara na teritoriji barske opštine, dok je J.P. "Kulturni centar Bar" obezbijedio besplatne ulaznice za Stari Bar i Staru maslinu.

Turistička organizacija Bar je zajedno sa NTO CG i agencijom „Guliver“ iz Budve ugostila **20 predstavnika agencija koje saraduju sa kompanijom TUI Ukrajina** i koji su **09. juna** imali priliku da se upoznaju sa kulturno istorijskim znamenitostima u Starom Baru i sa Starom maslinom.

Nakon obilaska pomenutih znamenitosti gostima iz Ukrajine upriličena je večera u Starom Baru sa specijalitetima tradicionalne barske kuhinje. Gostima se pored kulturno istorijskih znamenitosti najviše dopala srdačnost lokalnog stanovništva. TO Bar je poklonila kompletan reklamno propagadni materijal i finansijski podržala

boravak na teritoriji barske opštine, dok je JP „Kulturni centar Bar“ obezbijedio besplatne ulaznice za Stari Bar i Staru maslinu.

Turistička Organizacija Bar je zajedno sa NTO CG, **08. juna bila domaćin austrijskoj nacionalnoj televiziji „ORF 2“**. Cilj njihove posjete je rad na emisiji „Taste of Europe“ u koju je uvrštena turistička i gastronomika ponuda Crne Gore. Voditelj Lojze Weiser u emisiji prikazivaće tradicionalno pripremanje specijaliteta lokalne i nacionalne kuhinje. Televizijsku ekipu „ORF 2“ u Starom Baru ugostio je vlasnik najstarije poslastičarnice „Karadžuzović“, pripremio nekoliko poslastica i objašnjavao postupak njihove pripreme. Uslijedila je i posjeta zelenoj pijaci, Starom gradu i Staroj maslini, krstarenje Skadarskim jezerom i

posjeta izletištu Pješačac. Na plaži Pješačac „ORF 2“ bili su u prilici da zabilježe pripremanje poznatog specijaliteta sa Skadarskog jezera – mariniranog krapa, a između ostalog pripremao se i raštan na tradicionalan način. U vinariji Pejanović TV grupi „ORF-2“, je pripremljena proja po tradicionalnom receptu i degustirali su čuveno crmničko vino sorte crmnički vranac. „ORF 2“ su boravi u studijskoj posjeti Crnoj Gori, u periodu od 06. do 13. juna.

Turistička Organizacija Bar, zajedno sa NTO CG je **24. i 26. juna ugostila novinarsku ekipu „RTS-a“ iz Srbije**. Cilj njihove posjete je rad na emisiji „Žikina šarenica“ u koju je uvrštena turistička i gastronomika ponuda Bara. Prvog dana posjete barskoj opštini koprodukcija „RTS“-a obišla je Stari Bar i Staru maslinu, upoznali su se sa tradicionalnom proizvodnjom sapuna od maslinovog ulja u suvenirnici Mire Babić, kao i specijalitetima najstarije poslastičarnice u Starom Baru „Karadžuzović“. U konobi „Spilja“ svojim kamerama zabilježili su predivan enterijer rađen od maslinovog drveta. Upriličena

je i večera u konobi „Bedem“ u kojoj je vlasnik konobe govorio o pripremi tradicionalnih jela sa prostora Bara i nacionalne kuhinje. Drugog dana posjete obišli su panoramsku rutu „Između dvije čarobne obale“ na kojoj su bili u prilici da zabilježe kadrove sa 8 prekrasnih vidikovaca: Dobra Voda, Štegvaš, Livari, Murići, Godinje, Limljani, Sutorman i Tuđemili, odakle se pruža impresivan pogled na neiscrpne prirodne ljepote i turističke atrakcije razučene barske opštine. Nakon obilaska panoramske rute, uslijedilo je krstarenje Skadarskim jezerom i ručak na plaži Pješačac gdje su gosti uživali u ukusima specijaliteta od ribe iz Skadarskog jezera pripremljene na tradicionalan način. Koprodukcija „RTS“-a je posjetila reprezentativan privatni smještaj i vinariju Pejanović u selu Limljani, gdje su upoznati sa ruralnim turizmom koji je sve više zastupljen u crmničkoj regiji i degustirali crmničko vino sorte crmnički vranac.

Turistička Organizacija Bar, upriličila je **trodnevnu posjetu barskoj opštini – od 20. do 22. jula 2017. godine, predstavnicima medijskih kuća iz Srbije: „RTS“, „Srpski Telegraph“, „Hello“ (Color press media), „Kurir“ (Adria media), „Danas“, „Beta“, „Informer“, „Alo“, „Studio B“, „Blic“ i „Pink 3 BN“**. Prvog dana posjete, 20. jula, za predstavnike medija organizovano je krstarenje Jadranskim morem sa obilaskom Kraljičine plaže gdje su bili u prilici da u jedinstvenom ambijentu degustiraju specijalitete mediteranske kuhinje pripremljene na tradicionalan način. Nakon toga, uslijedila je posjeta

Starom Baru i Staroj maslini kao i večera u restoranu „Kula“ koji je reprezent starobarske tradicije kako svojim ambijentom tako i kulinarskom ponudom. JP „Kulturni centar Bar“ obezbijedio je ulaznice za obilazak Starog grada kao i za predstavu „Orkanski visovi“ u režiji Dore Ruždjak Podolski, koja se održala na ljetnjoj pozornici. Nakon predstave upriličen je i koktel u srcu Starog grada gdje su gosti sumirali utiske sa predstave i uživali u predivnom ambijentu koji pruža Stari grad u večernjim satima. Drugog dana posjete,

21. jula organizovan je obilazak panoramske rute „Između dvije čarobne obale“ duge 115 km, na kojoj je izgrađeno 8 vidikovaca sa kojih se pruža veličanstven pogled na Jadransko more i Skadarsko jezero. Panoramska ruta je ostavila bez daha predstavnike medija i njoj će biti posvećena posebna pažnja s obzirom na to da predstavlja jedinstven spoj barske - morske i jezerske turističke ponude. Nakon panoramske rute crmnička vinarija Pejanović pripremila je ručak uz degustaciju vina autohtone sorte crmnički vranac. Tom prilikom gosti su se upoznali i sa ruralnom turističkom ponudom ovog poznatog vinskog regiona. Predstavnicima srbijanskih medija kao i građanima Bara i mnogobrojnim domaćim i stranim turistima, TO Bar priredila je koncert čuvene zvijezde Željka Bebeka uz promociju domaćih proizvoda sa barskog podneblja. Tom prilikom svi gosti koji su prisustvovali tradicionalnoj manifestaciji „Ljeto sa zvijezdama“ mogli su da degustiraju vina lokalnih proizvođača, crmničko vino, plodove maslina i med, kao i da kupe ručno rađene suvenire koji predstavljaju barsku opštinu. Trećeg dana posjete, 22. jula, organizovano je krstarenje Skadarskim jezerom sa pauzom za kupanje. NP „Skadarsko jezero“ obezbijedilo je ulaznice za ovu novinarsku grupu. Nakon krstarenja, srbijanski predstavnici medija uživali su zajedno sa predstavnicima opštine i turističke privrede na jedinstvenom kompleksu Pješačac, gdje su uz muziku i vino imati priliku da isprobaju najljepše specijalitete sa Skadarskog jezera. Turistička Organizacija Bar je ovog puta uspjela da prikaže najljepšu ponudu barske opštine u novom ruhu, sa iznenađenjima koja nikoga ne ostavljaju ravnodušnim.

Turistička organizacija Bar, ugostila je **TV ekipu iz Crne Gore, iz emisije "Život sa morem"** koja se emituje na TV Vijesti i organizovala im posjetu Starom Baru, Staroj maslini, ali i obilazak panoramske ture "Između dvije čarobne obale". Prvi dan posjete Baru, **1. avgust 2017. godine**, protekao je u obilasku Starog grada i upoznavanju sa poznatim ugostiteljima i predsjednikom „Udruženja maslinara Bara“. Nakon šetnje Starim Barom, naši gosti su se upoznali sa specijalitetima najstarije poslastičarnice "Karađuzović", interesantnim za naše goste. Specijalitet ove jedinstvene

poslastičarnice je sultan-sudžuk, poslastica koja se u Crnoj Gori služi samo ovdje. Naši gosti su uživali u čarima sultan sudžuka, kadaifa, gurabije, smokvica sa orasima itd. TO Bar svojim gostima predstavila je i Mariju Babić, čija porodica već godinama obogaćuje ponudu suvenira izradom sapuna od maslinovog ulja. Posjeta Starom Baru ne bi bila potpuna bez obilaska jednog od tri najstarija stabla masline u Evropi, a gostima su bile najinteresantnije legende i predanja koja se za nju vezuju. Predsjednik „Udruženja maslinara Bara“, Ćazim Alković, bio je najbolji sagovornik TV Vijesti na ovu temu. Drugog dana posjete, **3. avgusta** predstavnici TO Bar i predstavnici TV Vijesti obišli su panoramsku rutu "Između dvije čarobne obale". U selu Boljevići, u hladovini kestenove šume, nalazi se 12 bunara, koji predstavljaju pravu atrakciju za turiste, koje je Turistička organizacija Bar predstavila novinarima. Nakon kratke kafe pauze u Ostrosu, uslijedio je obilazak sela Godinje, a domaćin je bio Miško Leković koji je Godinje predstavio kao drevno vinogradarsko selo "u kojem su kuće zbijene kao zrna u grozdu vranca". Nakon obilaska panoramske rute crmnička vinarija Pejanović pripremila je ručak uz degustaciju vina autohtone sorte crmnički vranac. Tom prilikom su se gosti upoznali i sa ruralnom turističkom ponudom ovog poznatog vinskog regiona.

Turistička organizacija Bar je **05. oktobra 2017. godine**, ugostila **TV ekipu iz Slovenije, emisije „Uživajmo“ i studijsku grupu turoperaotra iz Češke i Poljske** koji su posjetili Staru Bar i Staru maslinu kao i Turističko infomativni biro u Virpazaru u kojem su imali priliku da se upoznaju sa gastro ponudom ovog podneblja, kao i da degustiraju poznata crmnička vina. Gosti su izrazili veliko interesovanje za cijene u privatnom i hotelskom smještaju, izletima na Skadarskom jezeru, za biciklističkim stazama i pješačkim turama po okolnim planinama, za kursovima ronjenja i drugim aktivnostima, za manifestacije, turističke atrakcije, kulturu itd. Ovom prilikom poklonjene su i reklamno-propagandne

brošure naše organizacije. TO Bar je novinare upoznala sa panoramskom rutom „Između dvije čarobne obale“, a JP „Kulturni centar Bar“ je obezbijedio besplatan ulaz u Stari grad Bar i na Staru maslinu.

Turistička Organizacija Bar je povodom Dana opštine Bar, **24. novembra** i XVI po redu manifestacije „Maslinijada 2017“ bila domaćin **studijskoj grupi novinara medijskih kuća iz Srbije: „Ringier“ („Blic“), „Kurir“, „Pink 3“, „Srpski Telegraf“, „Putovanja za dvoje“, „Informer“ i „Hello2 („Color press media“)**. Dvodnevnu posjetu barskoj opštini predstavnici medija iz Srbije su prvog dana započeli uživanjem u koncertu „Grad je širok kao more“ koji se sastojao iz dvije cjeline. U prvom dijelu koncerta su nastupili: Hor „Antivari musica“, dječiji hor muzičke škole,

dirigent - Miro Kruščić, soprani Aleksandra Vojvodić i Bojana Pejanović, glumac Danilo Čelebić i recitatorka Radmila Škuletić, dok je u drugom dijelu nastupila rok grupa „Akademia“ sa pjesama iz NOB-a i našeg doba. Vidno oduševljeni i uzbuđeni pjevali su pjesme: Po šumama i gorama, Zemljo moja, Računajte na nas, Bella ciao, Montenegro jazz i druge zajedno sa prepunom dvoranom Doma Kulture u Baru. Tokom drugog dana su imali priliku da prisustvuju tradicionalnoj manifestaciji „Maslinijada“, na kojoj su na preko 90 štandova mogli da probaju tradicionalne proizvode ovog podneblja i kupe najbolje ovogodišnje masline i maslinovo ulje. Pored gastro užitka gosti su uživali u bogatom kulturno umjetničkom programu, u kome su nastupili: KUD „Jedinstvo“, etno grupa „Zora“, „Trio gušt“, Žuti Serhatlić i orkestar Arijana Hadarevića. Nije izostala ni posjeta Starom gradu koji na svakog posjetioca ostavi nezaboravan utisak. U večernjim časovima su prisustvovali promociji spota za numeru „Kamena simfonija“ mr violine, Dine Desančić. Uz predivnu muzičku numeru, gosti su imali i vizuelni doživljaj, s obzirom da je spot sniman na raličitim lokacijama u Crnoj Gori. Po riječima novinarkе „Putovanja za dvoje“ Irene Eklemović njene kolege su bile oduševljene sa mainfestacijom „Maslinijada“, gdje su imali prilike da probaju lokalne proizvode počevši od barskih maslina, ulja, hleba i kolača od maslina, zatim maslinovog ulja, pa do sočnog crmničkog luka koji miriše na jabuku, a zasladili se uz smokve i japanske jabuke. Izlagači su bili ljubazni i dijelili savjete zašto treba uzimati maslinovo ulje, isticali koliko je zdravo, a podijelio se i poneki recept koji će naše novinarkе isprobati kod kuće. Uživali su u raznim ukusima likera od nara, rogača, kivija, vina i čokolade, dok je vrhunac doživljaja bio crmnički vranac. Poslužilo je i lijepo vreme, pa su novinari obišli i Stari grad Bar koji je taj dan bio otvoren za sve posjetioce.

Povodom **XIX Festivala vina i ukljeve 23. i 24. decembra 2017. godine**, TO Bar je bila domaćin **studijskoj grupi novinara iz Srbije**. Predstavnici su imali prilike da vide 50 izlagača vina iz Crmnice i drugih krajeva Crne Gore, kao i da uživaju u tradicionalnoj gastro ponudi barske opštine: prženoj ukljevi, barskom maslinovom ulju, maslinama, njeguškom pršutu, kobasicama, kozjijem siru iz Šestana, priganicama, svježem i sušenom šaranu i drugim specijalitetima ovog kraja. TO Bar je priredila promociju „Wild Beauty Award 2017“ nagrade za doprinos razvoju turističke ponude Crne Gore koja je upriličena u vinariji Pejanović u selu Limljani. Novinari su bili

odusevljeni autentičnošću i neodoljivim šarmom Virpazara, dok je sama manifestacija mirisima i ukusima na pravi način prikazala život mještana. „Obišli smo tvrđavu Besac sa koje se pruža neverovatran pogled. Domaćin Ivo je odavao recepte kako se sprema ukljeva, ali i autentični likeri i šta je to što privlači turiste svake godine da sve više posete kako njegovu Crmnicu tako i Virpazar“ - kazala je novinarka časopisa

„Putovanja za dvoje“.

Turistička organizacija Bar je povodom organizacije **dočeka Nove 2018. godine**, ugostila sledeće medijske kuće iz Srbije: „Ringier“, „Večernje novosti“, „Svet“, „Opera“, „Stars“, „Srpski telegraf“, „Studio B“, „Telegraf“ i „Pink 3“, koji su pored praćenja

Novogodišnjeg programa, sa lice mjesta slali izvještaje sa slikama. Novinari su bili oduševljeni organizacijom novogodišnjeg programa u kojem su bili zastupljeni svi muzički žanrovi, a poseban utisak na njih je ostavio koncert klasične muzike koji je bio priređen 31.12. u podne. Posebnu pažnju medija je izazvao nastup Evrovizijske zvijezde Marije Šerifović koja je Barane i njihove goste uvela u 2018 godinu.

„Suncem okupan Bar privukao je dosta Beograđana koji imaju svoj mali kutak u Baru ili okolini da dočekaju Novu godinu uz Mariju Šerifović, koja je održala fenomenalan koncert. Primetili smo da su se turisti najviše slikali pored skulpture I LOVE BAR pa smo i mi iskoristili priliku kojoj nismo mogli da odolimo. Na nas je posebno oduševljenje izazvao koncert klasične muzike, pevušili smo zajedno sa operskim pevačicama i horom na trgu Vladimira i Kosare“- rekla je Irena Eklemović, novinarka časopisa „Putovanja za dvoje“. Smatramo da su studijske posjete novinara od izuzetnog značaja za promociju Bara kao grada koji nudi najbolji novogodišnji program.

II IZRADA PROPAGANDNOG MATERIJALA

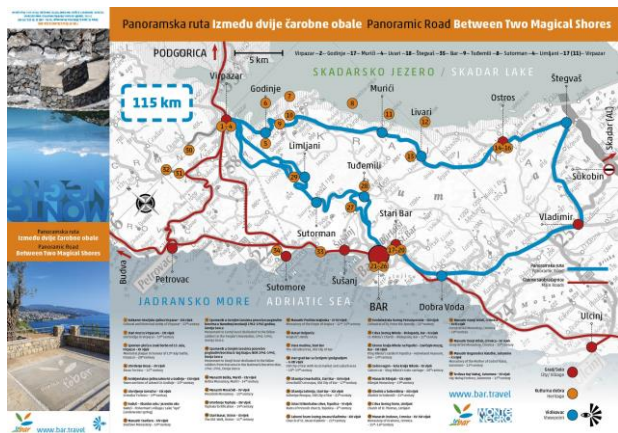
II a. Bukmarkeri- sa 6 motiva iz barske opštine

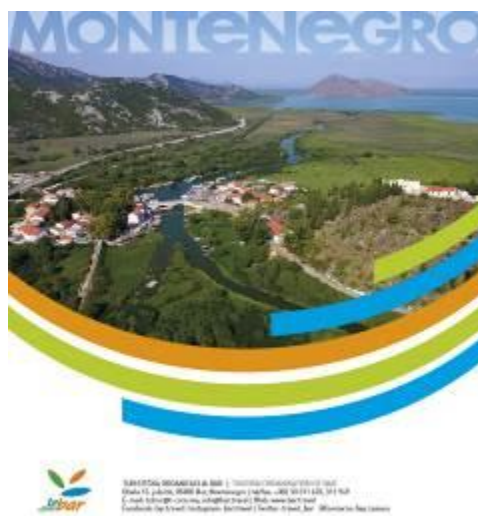
II b. Plan grada-(sa svim ulicama, parkinzima, zgradama i značajnim objektima, kao i Stari grad Bar i Stara maslina) i karta Crne Gore.

II c. Izrada mape – Panoramska ruta „Između dvije čarobne obale“- na crnogorskom i engleskom, kao i ruskom i francuskom jeziku, na kojoj su navedeni svi vidikovci i kulturna dobra u opštini Bar.

II d. Izrada kataloga Dobrodošli na dvije čarobne obale – Turistička organizacija Bar je prateći interesovanja i potrebe turista odštampala katalog Dobrodošli na dvije čarobne obale – koji je štampan u 3 jezičke varijante i to: crnogorsko-engleski, rusko-francuski i njemačko-italijanski. U katalogu je predstavljena objedinjena turistička ponuda barske opštine, atrakcije, legende, kao i ponuda aktivnog odmora.

II e. Izrada kataloga smještaja - Novi katalog smještaja sadrži podatke na crnogorskom i engleskom jeziku o hotelskom i privatnom smještaju, kampovima i seoskom turizmu sa cijenama.

II f. Poster – TO Bar je uradila postere sa 5 motiva iz barske opštine.

II g. Antifašistička mapa Bara - Turistička organizacija Bar je uradila Antifašističku mapu Bara koja je prikaz najznačajnijih događaja iz Drugog svjetskog rata koji su nastali kao potreba crnogorskog naroda za slobodom. Ova mapa prikazuje samo dio burne i duge antifašističke borbe koja se vodila na tlu barske opštine.

III IZRADA SUVENIRA, VIDEO MATERIJALA I ATRAKCIJA

III a. Turistička razglednica Bara i DVD slide-show su urađeni sa tekstem na crnogorskom i engleskom jeziku.

III b. Izrada fotodokumentacije

Za potrebe pravljenja novog reklamno propagandnog materijala, izrađeni su novi slajdovi i dopunjena postojeća fotodokumentacija.

III c. U 2017. godine izrađeni su razni suveniri sa motivima karakterističnim za područje opštine Bar.

IV ORGANIZOVANJE MANIFESTACIJA

IV a. Akcija "ZA JOŠ LJEPŠI GRAD"

Turistička organizacija Bar je po XVII put organizovala tradicionalnu akciju "Za još ljepši grad", koja je trajala u periodu od **01.06. do 01.08.2017.** godine. Pravo učešća su imala sva fizička i pravna lica na području barske opštine. Prijavilo se **66 kandidata**, od čega **32 pravna i 34 fizička lica**. Stručni žiri akcije "Za još ljepši grad" u sastavu: Vesna Ljujić, predsjednik – dipl. ing. Poljoprivrede - odsjek hortikultura, LJiljana Dragutinović, član - dipl. ing. arhitekture, Anto Baković, član – fotograf, kao i Milka Petrović, predstavnik TO Bar, su obišli sve kandidate koji su se prijavili za izbor najljepše terase,

balkona, vrta, bašte, parka i dr, na terenu napravio foto dokumentaciju i na osnovu urvrđenih kriterijuma dodijelio nagrade. U konkurenciji su bile kako bašte i balkoni u užem gradskom jezgri, tako i one van grada u više prirodnom okruženju. Svaka bašta ima svoju draž i svoju specifičnu notu, gdje je evidentan trud i ljubav koji su uloženi, što se ogleda u tome da bašta odiše toplinom, kako mogu odisati samo mjesta napravljena za lični odmor i uživanje. Još uvijek postoji mišljenje da baštu čini samo cvijeće. Za estetiku jednog vrta, pored cvijeća, važni su i drugi elementi, masivi, drveće i žbunja, dekorativne travne površine, puzavice na zidovima, kao i nezaobilazni vrtno arhitektonski elementi. Svi kandidati su uložili puno truda kako bi njihove bašte svojom ljepotom ostavile pozitivan utisak na komisiju i doprinijele boljem imidžu grada. Nagrade za fizička lica su: I nagrada 300 €, II nagrada 200 €, III nagrada 100 €, a pravna lica su dobila specijalno urađene nagrade. Osim stručnih ocjena žirija, građani su glasali od 02. – 07.08.2017. godine, putem sajta Turističke organizacije Bar www.bar.travel i po svom ukusu odabrali najljepši vrt ili baštu u kategoriji fizičkih i pravnih lica. Završno veče akcije „Za još ljepši grad“, kada je upriličena dodjela nagrada učesnicima, održalo se 24. avgusta 2017. godine u hotelu „Princess“, a nastupio je poznati barski bend „Akademia“. Tokom večeri svoje proizvode su imali prilike da predstave proizvođači suvenira: umjetnički atelje „Vir“, „Bonik“, studio „Kreativa plus“, Art&Crafts „Kadem“, Bajramović Sehida, Sekulović Jadranka, Balmanović Violeta i Maljević Nikola.

Stručni žiri akcije "Za još ljepši grad" je vršio izbor na osnovu sledećih kriterijuma:

1. Usklađenost vrta, objekta i okoline
2. Raznovrsnost i raspored biljaka u vrtu
3. Vrtno - arhitektonski elementi
4. Kvalitet održavanja.

NAGRADE ZA PRAVNA LICA

U kategoriji PRAVNIH LICA prijavila su se 32 učesnika, čije uređenje zelenih površina izuzetno doprinosi uređenju našeg grada.

Sve nagrade je dizajnirao i uradio IVO GOJNIĆ.

Stručni žiri je u kategoriji PRAVNIH LICA je dodijelio SPECIJALNU nagradu:
Hotel Resortu „Ruža Vjetrova” – iz Dobre Vode - za kontinuirani kvalitet održavanja parkovskih površina

Nagrada u kategoriji PRAVNIH LICA, na osnovu ocjena posjetilaca sajta TO Bar www.bar.travel pripala je: „Cafe del Mar“ - iz Šušanja

Nagrade u kategoriji PRAVNIH LICA - Za lijepo uređen prostor ugostiteljskog objekta:

- I nagrada – restoran „Lazzaro“ – iz Bara
- II nagrada – restoran „Pristan“ – iz Sutomora
- III nagrada – caffe „Moskva“ – iz Bara

Nagrade u kategoriji PRAVNIH LICA - za uređene zelene površine do 1000m²:

- I nagrada - hotel „Sato“ - iz Sutomora
- II nagrada - hotel „Lovćen“ – iz Sutomora
- III nagrada - pansion „Casa Bianca“ – iz Sutomora

Nagrade u kategoriji PRAVNIH LICA - za uređene zelene površine preko 1000m²:

- I nagrada - hotel „Korali“ – iz Sutomora
- II nagrada - hotel „Sidro“ – iz Bara
- III nagrada - hotel „Južno more“ – iz Sutomora

NAGRADE ZA FIZIČKA LICA

U kategoriji FIZIČKIH LICA prijavila su se 34 učesnika, čije bašte svojom ljepotom doprinose boljem imidžu grada.

Stručni žiri je u kategoriji FIZIČKIH LICA dodijelio SPECIJALNE nagrade:

- EMIRU MUSTAFIĆU – iz Popovića - za formiranje zabavnog vrta za djecu
- KRSTU DABANOVIĆU – iz Polja - za kontinuirani kvalitet održavanja vrta

Nagrada u kategoriji FIZIČKIH LICA - na osnovu ocjena posjetilaca sajta TO Bar www.bar.travel pripala je:

- LJILJANI MAKSIMOVIĆ – iz Bara

Nagrada u kategoriji FIZIČKIH LICA - za NAJLJEPŠI VRT u vangradskom području:

- MILIVOJE DABOVIĆ - iz Kruševice (Virpazar) 300 €

Nagrade u kategoriji FIZIČKIH LICA - za NAJLJEPŠU TERASU u vangradskom području:

- HAJRIJA PETOVIĆ – iz Kunja (Utjeha) 300 €

Nagrade u kategoriji FIZIČKIH LICA - za NAJLJEPŠE STEPENIŠTE

- I nagrada - SNEŽANA TURKOVIĆ - iz Bara 300 €
- II nagrada - LJILJANA MAKSIMOVIĆ - iz Bara 200 €
- III nagrada - ADLIJA KRČIKOVIĆ - iz Starog Bara 100 €

Nagrade u kategoriji FIZIČKIH LICA - za NAJLJEPŠI VRT do 500m²

- I nagrada - ZLATA ORLANDIĆ - iz Šušanja 300 €
- II nagrada - OLGA MASONIČIĆ - iz Polja 200 €
- III nagrada - ZORICA KOSTIĆ - Iz Sutomora 100 €

Nagrade u kategoriji FIZIČKIH LICA - za NAJLJEPŠI VRT preko 500 m²:

I nagrada - DRAGINJA PEROČ - iz Polja 300 €

II nagrada - ĐOKO i SVETLANA STANKOVIĆ- iz Marovića 200 €

III nagrada - MIODRAG JANJIĆ - iz Čanja 100 €

I nagrada posjetilaca sajta TO Bar www.bar.travel - Cafe del Mar“ – Šušanj

I nagrada – Restoran „Lazzaro“ - iz Bara

I nagrada - Hotel „Sato“ - Sutomore

I nagrada - Hotel „Korali“ – iz Sutomora

I nagrada- Milivoje Dabović - iz Kruševice (Virpazar)

Specijalna nagrada – Emir Mustafić – iz Popovića

Specijalna nagrada – Krsto Dabanović- iz Polja

I nagrada Hajrija Petović– iz Kunja (Utjeha)

I nagrada - Snežana Turković - iz Bara

I nagrada Zlata Orlandić -iz Šušanja

I nagrada - Draginja Peroč - iz Polja

IV b. Manifestacija – „LJETO SA ZVIJEZDAMA“

Turistička organizacija Bar već 11 godina veoma uspješno organizuje manifestaciju „Ljeto sa zvijezdama“. Manifestacija podrazumijeva gostovanje pjevača iz Crne Gore i sa ex Yu prostora. Koncerti su se održavali tokom jula i avgusta, svakog petka na Šetalištu kralja Nikole u Baru.

Građane Bara i mnogobrojne turiste zabavljali su brojni renomirani izođači i grupe različitih muzičkih stilova na preko 60 koncerata. Izuzetne interpretacije, efektni scenski nastupi, pjesme za sve generacije, rezultirali su zadovoljstvom brojne publike. To je najposjećenija i najprpeoznatljivija manifestacija u barskoj opštini, a na nekim koncertima je bilo preko 10 000 posjetilaca. Ova manifestacija upotpunjuje turističku ponudu barske opštine. Svi koncerti su bili izuzetno medijski praćeni, a neki su emitovani na državnoj televiziji Crne Gore. Kao i svake godine potrudili smo se da napravimo raznovrstan program u kome su bili zastupljeni svi muzički žanrovi.

Prvi koncert je održan 07. jula u saradnji sa NVO "Sinteza" iz Nikšića i nastupili su bendovi: „Ničim izazvan“, „Ortodox celts“ i „Iskaz“, koji su naišli na izuzetno dobar doček kod brojne publike.

U okviru I Internacionalnog Oldtimer mitinga 08.jula je održan drugi koncert na kome su nastupili: „YU grupa“, Beniman i Ansambl „Toć“ i oduševili prisutne svojim interpretacijama.

14. jula je nastupila grupa „Van Gogh“ koja je publici priredili pravi rok spektakl.

21. jula je nastupio Željko Bebek, a publika je uživala u njegovim hitovima. Predstavnici vinara iz dva NVO udruženja vinara i vinogradara iz Virpazara - „Crmnički vranac“ i „Crmnice i Paštovića“, maslinara iz NVO „Društvo maslinara Bar“, pčelara iz udruženja „Matica“ iz Virpazara i „Pčela“ iz Bara, i suvenira iz barske opštine, su na 45 štandova predstavili svoje proizvode i upotpunili manifestaciju, a posjetioци su mogli da degustiraju i kupe crmničko vino, masline, maslinovo ulje, med i suvenire.

28. jula su nastupile etno grupe „Zora“ i „Bistrik“ i Bilja Krstić koji su interpretacijama u etno stilu fascinirali prisutnu publiku.

04. avgusta su nastupili magistar violine Dina Desančić i poznata barska grupa „Akademia“ koji su zajedno sa Dejanom Petrovićem i „BIG bandom“ napravili sjajnu atmosferu na barskom šetalištu. Brojna publika je uživala u raznovrsnim repertoarom i dobrom zvuku i pjevala zajedno sa izvođačima poznate hitove.

11. avgusta je nastupila regionalna zvijezda i kantautor **Željko Joksimović**, koji je svojim fenomenalnim nastupom okupio najveći broj publike tokom ovogodišnje manifestacije “Ljeto sa zvijezdama”.

18. avgusta je nastupila legendarna pjevačica narodne muzike **Ana Bekuta**, a publika je sa njom pjevala poznate hitove.

IV c. Koncert pod nazivom „Grad je širok kao more“

Turistička organizacija Bar je povodom Dana opštine Bar, 24. novembra organizovala koncert pod nazivom „**Grad je širok kao more**“ sa pjesmama iz NOB-a i našeg doba. Koncert se održao u sali Doma kulture u Baru, **24.11. 2017. godine** i sastojao iz dvije cjeline:

U prvom dijelu su nastupili – Dječiji hor Muzičke škole, hor „Antivari musica“ -dirigent - Miro Kruščić, soprani Aleksandra Vojvodić Jovović i Bojana Pejanović, glumac Danilo Čelebić i recitatorka Radmila Škuletić, dok je u drugom dijelu nastupila poznata barska rok grupa „Akademia“.

IV d. „FOTO FEST BAR 2017“

U periodu od **19. do 22. septembra 2017.** godine Turistička organizacija Bar je organizovala prvo izdanje „FOTO FEST-a BAR 2017“ u saradnji sa Fakultetom likovnih umjetnosti Cetinje - organizacionim timom FLUID dizajn foruma. „FOTO FEST BAR 2017“ je fotografska istraživačka radionica u kojoj su učešće uzeli renomirani profesori fotografije, fotografi i studenti iz Crne Gore, Makedonije, Srbije, Bosne i Hercegovine i Slovenije, ukupno desetak učesnika. Tokom trajanja radionica, učesnici su obišli obije barske obale - i morsku i jezersku i imali prilike da se upoznaju sa Barom, njegovom prirodnim bogatstvima, kulturnim dobrima, tradicijom i ljudima. Tokom trajanja radionica organizovana su predavanja, prezentacije i razgovori kao i intenzivan zajednički rad na terenu. Radionicama lokacija u barskoj opštini, što je kroz vizuelnom kvalitetu turističke

su obuhvaćene neke od najatraktivnijih kreativni fotografski izraz doprinijelo prezentacije Bara.

IV e. Akcija „NAJLJEPŠI NOVOGODIŠNJI IZLOG“

Turistička organizacija Bar je povodom novogodišnjih praznika šesti put zaredom sprovela akciju pod nazivom „**Najljepši novogodinji izlog**“ koja je trajala od **18. do 28. decembra 2017. godine.**

Komisija TO Bar je u tom periodu ocijenila 127 poslovnih prostora u širem gradskom jezgru, i na osnovu utvrđenih kriterijuma donijela sledeću odluku.

U kategoriji - Najljepši izlog:

- I nagradu dobio je - butik „Emporio junior“ u iznosu od 150 eura
- II nagradu - butik „Sirius“ u iznosu od 100 eura
- III nagradu - butik “Pretty woman” u iznosu od 50 eura.

Specijalne nagrade za originalnost novogodišnje jelke pripale su:

- Prodavnici - „Simel“
- Zlatari - „Engjel“
- Butiku - „Intersport“

I nagrada - butik „Emporio junior“

II nagradu - butik „Sirius“

III nagradu - butik “Pretty woman”

Za doprinos prazničnom raspoloženju, pohvaljeni su poslovni prostori: „Caminando“, „Top Shop“, family shop „Tip Top“, „Le petit macaron“, „Paradiso“, „Planika“ i caffe bar „Riva“.

Kriterijumi pri izboru najljepšeg novogodišnjeg izloga bili su: kreativnost, originalnost ideje, primijenjeni kolorit, božićni i novogodišnji doživljaj, upotreba tradicionalnih i novih dekorativnih elemenata. Komisija TO Bar radila je u sastavu: Vesna Ljujić - predsjednica, i članovi: Mladen Stojović i Radomir Petrić.

Smatramo da će akcija „Najljepši novogodišnji izlog“ motivisati vlasnike radnji i poslovnih prostora da i ubuduće daju akcenat aranžiranju i dekorisanju izloga i na taj način doprinesu ljepšem izgledu prodavnica - prostora, a samim tim i ljepšem izgledu grada.

IV e. „NOVOGODIŠNJI HEPENING – BAR 2018“

28.12. četvrtak (19-22h)
• Mili i Riva (Caminando)
• Mili i Riva (Top Shop)
• Mili i Riva (Tip Top)
• Mili i Riva (Le petit macaron)
• Mili i Riva (Paradiso)
• Mili i Riva (Planika)
• Mili i Riva (Caffe bar Riva)

29.12. petak (19-22h)
• Anđela i Sloboda (Caminando)
• Mili i Riva (Caminando)
• Mili i Riva (Top Shop)
• Mili i Riva (Tip Top)
• Mili i Riva (Le petit macaron)
• Mili i Riva (Paradiso)
• Mili i Riva (Planika)
• Mili i Riva (Caffe bar Riva)

30.12. subota (19-22h)
• Mili i Riva (Caminando)
• Mili i Riva (Top Shop)
• Mili i Riva (Tip Top)
• Mili i Riva (Le petit macaron)
• Mili i Riva (Paradiso)
• Mili i Riva (Planika)
• Mili i Riva (Caffe bar Riva)

31.12. nedjelja (od 21:30h)
• Mili i Riva (Caminando)
• Mili i Riva (Top Shop)
• Mili i Riva (Tip Top)
• Mili i Riva (Le petit macaron)
• Mili i Riva (Paradiso)
• Mili i Riva (Planika)
• Mili i Riva (Caffe bar Riva)

01.01. ponedjeljak (od 21:30h)
• Mili i Riva (Caminando)
• Mili i Riva (Top Shop)
• Mili i Riva (Tip Top)
• Mili i Riva (Le petit macaron)
• Mili i Riva (Paradiso)
• Mili i Riva (Planika)
• Mili i Riva (Caffe bar Riva)

16-22. NOVOGODIŠNJI BAZAR
16-18h DJ • 19-22h KONCERT
www.bar.travel

NOVOGODIŠNJI HEPENING
BAR 2018
28.12.2017-02.01.2018.
BAR - TRG VLADIMIRA I KOSARE

31.12.2017. MARIJA ŠERIFOVIĆ
01.01.2018. PLAVI ORKESTAR

Turistička organizacija Bar i Opština Bar organizovale su treću godinu zaredom, „NOVOGODIŠNJI HEPENING“ - na trgu Vladimira i Kosare, od 28.12.2017. do 02.01.2018. godine.

U programu su učestvovali izvođači različitih muzičkih žanrova: etno, narodne, rep, pop i rok muzike iz Bara, Crne Gore i regiona, a posjetioci su uživali u njihovim nastupima i muzici za sve generacije i ukuse.

Prva tri dana program je trajao od 16 do 19h –DJ, od 19 do 22h koncerti, 30. decembra program za najmlađe počeo je

u 12h, a 31. decembra u 12h je održan koncert klasične muzike. U 21:30h je nastupila grupa „Akademia“, a od 22:30h nastupila je Evrovizijska zvijezda Marija Šerifović, dok usled loših vremenskih uslova program na trgu 01. januara nije održan. Pored muzičkog dijela, na trgu su bili postavljeni i brojni štandovi na kojima su posjetioci mogli da degustiraju i kupe barske specijalitete. Posebnu pažnju posjetilaca, osim štandova sa autohtonim proizvodima ovog kraja, interesantnim suvenirima i specijalitetima tradicionalne barske kuhinje, privukli su i proizvođači vina. Izlagačima je, po simboličnim cijenama, omogućeno da predstave proizvode, ali i da zarade tokom ove manifestacije. TO Bar je u saradnji sa hotelima i turističkim agencijama pripremila sedmodnevni, petodnevni i trodnevni aranžman koji je bio dostupan svima koji su željeli da novogodišnje praznike provedu u Baru, što je doprinijelo i porastu broja gostiju u barskoj opštini u tom periodu. Trg Vladimira i Kosare, okićen i ukrašen u prazničnom duhu je blistao punim sjajem. Posebna zahvalnost je upućena vlasnicima ugostiteljskih objekata, ali i onim Baranima koji su ukrasili svoje balkone i na taj način doprinijeli ljepšem izgledu grada.

V PRAĆENJE TURISTIČKOG PROMETA I ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA

V a. Praćenje turističkog prometa

TO Bar vrši svake godine praćenje i analizu turističkog prometa na području opštine Bar.

Prema zvaničnim podacima Monstata Crnu Goru je u **2017.** godini posjetilo ukupno **2 000 009** turista ili **10,27 %** više nego u **2016.** godini, a ostvarili su ukupno **11 953 316** noćenja ili **6,25 %** više u odnosu na **2016.** godinu.

U ukupnom CG prometu **2017.** godini, barska opština učestvuje sa **8,76 %** po broju turista, a sa **14 %** po broju noćenja.

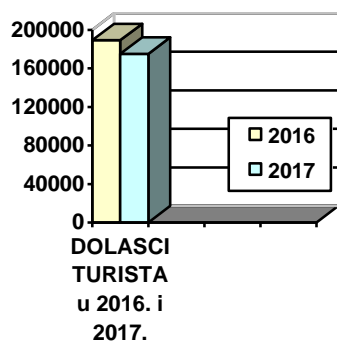
Tabela 2. Turistički promet u opštini Bar u 2017. godini

	Broj turista	Indeks		Broj noćenja	Indeks
Domaći	10 828	101,29	Domaći	43 169	101,31
Strani	164 274	92,07	Strani	1 630 468	109,58
Ukupno	175 102	92,58	Ukupno	1 673 637	109,34

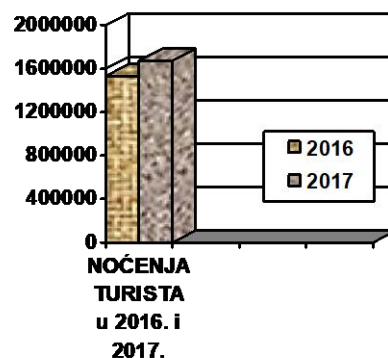
Prema zvaničnim podacima MONSTAT-a, barsku opštinu je u **2017. godini** posjetilo **175 102** turista, što je **7,42 % manje** nego u 2016. godini, koji su ostvarili **1 673 637** noćenja, što je **9,34 % više** nego u 2016. godini.

Domaćih turista bilo **10 828**, što je **1,29 % više** nego u **2016.**, a ostvarili su **43 169** noćenja, što je **1,31 % više** nego u **2016.** Stranih turista je bilo **164 274**, što je **7,93 % manje** nego u **2016.**, a ostvarili su **1 630 468** noćenja ili **9,58 % više** nego u 2016.

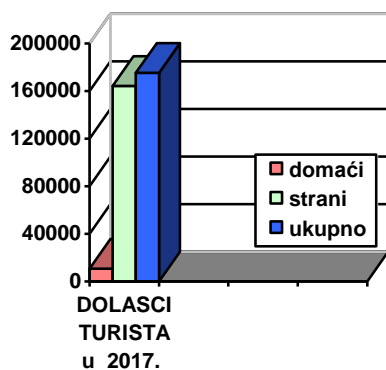
Grafikon 1. Dolasci turista u 2016. i 2017.

Grafikon 2: Noćenja turista u 2016. i 2017.

Grafikon 3. Dolasci turista u 2017.

Grafikon 4: Noćenja turista u 2017.

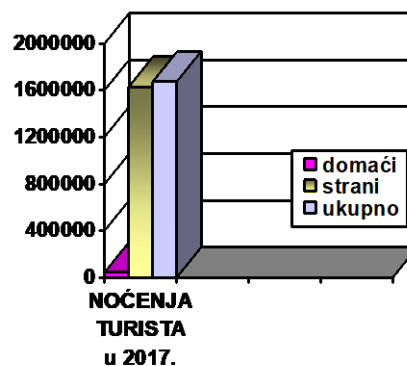

Tabela 3. Dolasci i noćenja turista po zemljama pripadnosti - ukupno za Bar u 2017.

R.br.	Zemlja pripadnosti gostiju	Dolasci 2017	Index 17/16	Noćenja 2017	Index 17/16
1.	Bar	175102	92,59	1673637	109,35
2.	Crna Gora	10828	101,29	43169	101,31
3.	Inostranstvo	164274	92,07	1630468	109,58
4.	Evropa	159433	91,37	1607856	109,49
5.	Albanija	1329	125,73	17501	177,48
6.	Austrija	1234	111,07	7317	110,88
7.	Belgija	890	126,24	4730	144,47
8.	Bjelorusija	1687	82,74	20158	106,22
9.	Bosna i Hercegovina	20776	87,05	130830	101,300
10.	Bugarska	1023	93,77	5344	116,38
11.	Češka	4924	91,83	35960	88,52
12.	Danska	232	128,89	1592	130,60
13.	Estonija	127	95,49	1166	119,22
14.	Finska	248	179,71	1315	155,62
15.	Francuska	4958	282,67	32154	401,77
16.	Grčka	245	30,43	828	57,74
17.	Holandija	760	117,83	3880	123,10
18.	Hrvatska	1732	98,30	9702	92,59
19.	Irska	67	104,69	963	140,17
20.	Island	18	46,15	117	83,57
21.	Italija	918	91,16	3575	86,42

22.	Kipar	9	20,93	36	44,44
23.	Kosovo	2143	99,67	33892	138,82
24.	Letonija	179	123,45	2703	125,72
25.	Litvanija	364	100,28	2921	113,30
26.	Luksemburg	123	91,79	911	94,11
27.	Mađarska	3625	151,61	20554	150,41
28.	Malta	20	181,82	58	96,67
29.	Makedonija	2517	93,08	22069	104,20
30.	Norveška	291	107,38	2311	139,81
31.	Njemačka	3489	110,62	29456	122,41
32.	Poljska	9725	122,25	62585	131,24
33.	Portugalija	111	56,92	382	28,28
34.	Rumunija	2307	146,66	16055	166,77
35.	Rusija	29681	79,10	566470	110,03
36.	Slovačka	2888	121,60	19838	120,96
37.	Slovenija	2164	116,53	14512	114,47
38.	Srbija	48000	86,14	435601	100,45
39.	Španja	380	76,61	2040	98,89
40.	Švajcarska uključujući Lihtenštajn	929	114,83	5184	97,32
41.	Švedska	1235	136,92	9796	109,14
42.	Turska	1832	39,86	3503	56,86
43.	Ukrajina	4698	86,28	69758	108,15
44.	Ujedinjeno Kraljevstvo	831	78,47	5824	98,06
45.	Ostale evropske zemlje	724	84,88	4265	100,07
46.	Afrika	66	85,71	299	95,53
47.	Južna Afrika	8	80,00	57	146,15
48.	Ostale afričke zemlje	58	86,57	242	88,32
49.	Sjeverna Amerika	1088	97,40	9122	109,57
50.	Kanada	178	78,76	2144	138,06
51.	SAD	877	100,11	6677	99,29
52.	Ostale zemlje Sjeverne Amerike	33	220,00	301	640,43
53.	Južna i Srednja Amerika	144	84,21	739	89,47
54.	Argentina	32	188,24	63	143,18
55.	Brazil	18	40,00	52	63,41
56.	Čile	16	228,57	20	105,26
57.	Ostale zemlje Juž. i Sred. Amerike	78	76,47	604	88,69
58.	Azija	3292	138,79	11091	128,05
59.	Azerbejdžan	10	20,83	73	12,48
60.	Indija	11	100,00	31	50,00
61.	Izrael	863	116,62	2916	238,82
62.	Japan	21	63,64	54	30,86
63.	Kina (uključujući Hong Kong)	930	192,55	1840	177,26
64.	Koreja, Republika (Južna Koreja)	501	481,73	710	169,86
65.	Ostale azijske zemlje	956	100,31	5467	103,15
66.	Australija sa Okeanijom	251	123,65	1361	104,77
67.	Australija	170	94,97	1189	103,57
68.	Novi Zeland	7	35,00	9	6,25
69.	Ostale zemlje Okeanije	74	1850,00	163	2328,57

Iz tabele se može vidjeti da je u barskoj opštini u 2017. boravilo najviše stranih turista iz: Srbije 48 000, zatim iz Rusije 29 681, Bosne i Hercegovine 20 776, Poljske 9 725, Francuske 4 958, Češke 4 924, Ukrajine 4 698, Mađarske 3 625, Njemačke 3 489 itd. Najviše noćenja ostvarili su strani turisti iz: Rusije 566 470, Srbije 435 601, Bosne i Hercegovine 130 830, Ukrajine 69 758, Poljske 62 285, Češke 35 960, Kosova 33 892, Francuske 32 154, Njemačke 29 456 itd.

Pored zvaničnih statističkih podataka Zavoda za statistiku-MONSTAT, TO Bar svakog petka prikuplja podatke o broju registrovanih turista koji borave u Baru u hotelima, odmaralištima i privatnom smještaju na taj dan, zatim vrši njihovu obradu i dostavlja podatke Nacionalnoj turističkoj organizaciji Crne Gore, Opštini Bar i medijima, što je redovna aktivnost koja se sprovodi po istom principu u svim gradovima Crne Gore. Takođe u tu aktivnost spada i prikupljanje podataka na godišnjem nivou i razne analize za potrebe TO Bar, NTO CG, Ministarstva održivog razvoja i turizma i SO Bar.

Da bi se bolje sagledali rezultati protekle sezone dajemo i promet u drugim privrednim subjektima koji na posredan i neposredan način učestvuju u turističkom prometu.

V b.1. Autobuski saobraćaj - Usluge Autobuske stanice u Baru u 2017. godini koristilo je 51 891 putnika (broj prodatih karata), ušlo je 20 878 i izašlo 20 878 autobusa.

Tabela 4. Uporedni prikaz broja putnika, ulaza i izlaza autobusa u 2016. i 2017.

Autobuska stanica Bar Vrsta usluge	2016	2017	Index 17/16
Br. putnika/prodatih karata	43 086	51 891	120,44
Br. ulaza autobusa	21 245	20 878	98,28
Br. izlaza autobusa	21 245	20 878	98,28

V b.2. Željeznički saobraćaj – Preko stanica Bar i Sutomore u 2017. godini je otpremljeno 215 851 putnika u lokalnom saobraćaju i 48 645 putnika u međunarodnom saobraćaju, što je ukupno 264 497 prevezenih putnika.

Tabela 5. Uporedni prikaz broja putnika u 2016. i 2017.

Željeznička stanica Bar i Sutomore Vrsta usluge	2016	2017	Index 17/16
Br. putnika u lokalnom saobraćaju	216 350	215 851	99,77
Br. putnika u međunarodnom saobraćaju	35 179	48 646	138,29
Ukupno putnika	251 529	264 497	108,16

V b.3. AD „Marina” Bar- je u 2017. godini izvršila usluge izdavanja vezova za motorne jahte, jedrilice i glisere.

Tabela 6. Uporedni prikaz broja vezova/plovila-komercijalni u 2016. i 2017.

	Broj jahti/čamci-komercijalni	2016	2017	Index 17/16
Komercijani vezovi	Vezovi/plovila za dugoročne periode: 1 god./6 mjes.	388	403	103,87
Komercijani vezovi	Vezovi/plovila za period od 1 mjeseca	52	50	96,16
Komercijani vezovi	Broj dnevnih uplovljenja	565	558	98,77
Ukupno		1005	1011	100,60

Broj plovila koja su imala dugoročni ugovor o zakupu vezova (1 god./6 mjes.) u 2017. iznosio je 403, što je za 3,87 % više nego u 2016. Broj plovila koja su u 2017. imala ugovor o zakupu vezova na mjesec dana iznosio je 50, što je za 3,84 % manje nego u 2016. Broj dnevnih uplovljenja (na 1 ili više dana) u 2017. iznosio je 558, što je 1,23 % manje nego u 2016. Ukupno je u 2017. bilo 1 011 komercijalnih vezova, što je za 0,60 % više nego u 2016.

Tabela 7. Uporedni prikaz broja vezova/plovila-komunalni u 2016. i 2017.

	Vezovi/plovila- u komunalnom dijelu	2016	2017	Index 17/16
Čamci/komunalni i vezovi	Vezovi/plovila za dugoročni period: 1 god.	200	200	100,00
Ribarice/koče/ta xi plovila	Vezovi/plovila za dugoročni period: 1 god.	21	21	100,00
Ukupno		221	221	100,00

Broj plovila koja se nalaze u komunalnom dijelu AD „Marina” Bar (čamci građana Bara-za sport i rekreaciju) u 2017. je iznosio 200, što je na istom nivou 2016. Broj plovila koja su predviđena za privredne svrhe (ribarice, koče, taxi plovila), u 2017. je iznosio 21, što je takođe na istom nivou u odnosu na 2016. godinu. Ukupno je u 2017. bilo 221 komunalnih vezova, što je na istom nivou 2016. U 2017. Je ukupno bilo 1 232 vezova/plovila, što je za 0,49 % više nego u 2016.

V b.4. NP „Skadarsko jezero NP „Skadarsko jezero”- Broj prodatih ulaznica za NP „Skadarsko jezero” (**Virpazar i Murići**) u 2017. je bio 45 588, što je 4,11 % manje nego u 2016. godini, a ostvareni prihod u 2017. godini je bio 180 760 €, što je 4,45 % manje nego u 2016.

Tabela 8. Uporedni prikaz prodatih ulaznica i ostvarenog prihoda u NP „Skadarsko jezero” u 2016. i 2017.

	2016.		2017.		Index 17/16
Broj prodatih ulaznica za NP „Skadarsko jezero” (Virpazar i Murići)	Virpazar	Murići	Virpazar	Murići	95,89
	47 544	-	45 588	-	
	Ukupno: 47 544		Ukupno: 45 588		
Ostvareni prihod (Virpazar i Murići)	Virpazar	Murići	Virpazar	Murići	95,55
	189 178	-	180 760	-	
	Ukupno: 189 178		Ukupno: 180 760		

Najviše posjetilaca je bilo iz Francuske, Engleske, Rusije, Srbije, Italije, Poljske, Češke, Njemačke, Austrije itd.

V b.5. JP „Kulturni centar Bar”- podaci o posjeti Starom gradu Baru, Staroj maslini, Dvorcu kralja Nikole i tvrđavi Besac.

Tabela 9. Uporedni prikaz broja posjetilaca u 2016. i 2017.

	2016.	2017	Index 17/16
Stari grad Bar	71 330	78 427	109,95
Stara maslina	18 417	21 804	118,39
Dvorac kralja Nikole	5 476	8 746	159,72
Tvrđava Besac	2 592	9 101	351,12
Ukupno :	97 815	118 078	120,72

Stari grad Bar je u 2017. posjetilo 78 427 osoba, što je 9,95 % više nego u 2016.

Staru maslinu je u 2017. posjetilo 21 804 osoba, što je 18,39 % više nego u 2016.

Dvorac kralja Nikole je u 2017. posjetilo 8 746 osoba, što je 59,72 % više nego u 2016.

Tvrđavu Besac je u 2017. posjetilo 9 101 osoba, što je 3,51 puta više nego u 2016.

Ukupan broj posjetilaca u 2017. godini je iznosio 118 078, što je 20,72 % više nego u 2016.

V c. Anketa turista

Turistička organizacija Bar već 15. put radi Anketu turista na području opštine Bar.

Anketa se radi po modelu koji se već godinama radi u hercegovačkoj opštini, a koji je 1997.g. prihvaćen od strane NTO CG kao jedinstven metod rada za sve primorske opštine. Anketa se radi po metodi slučajnog uzorka, što znači da anketari, potpuno slučajno, na plažama, u gradu, u hotelima ili na drugim mjestima gdje rade Anketu dolaze do anketiranog gosta. Na ovaj način se dolazi do nekih karakterističnih, a u stvari istinitih činjenica o ponudi, potražnji i ostalim pozitivnostima i slabostima turističke sezone.

Od prošle godine Anketa se radi svakodnevno, a rezultati se dostavljaju svakog utorka Odboru za praćenje sezone koji pokušava svaki navedeni problem riješiti pojedinačno. To je upravo ono što moramo uraditi ukoliko želimo razvijati turizam u skladu sa visokim zahtjevima gosta i tržišta.

Anketa se radi na sedam osnovnih lokaliteta na području opštine: Čanj, Sutomore, Šušanj, Topolica, Dobra Voda, Utjeha i Virpazar. U 2017. godini Anketa je obuhvatila 2 029 anketnih listića. Primjedbe su takvog karaktera da se mogu u značajnoj mjeri umanjivati i otklanjati. Lijepo je čuti da turisti prepoznaju kvalitet, bilo da se isti odnosi na usluge, smještaj, plaže, na osoblje u turističkim objektima, na organizaciju izleta, bezbjednost kupaca ili rad turističkih organizacija. Anketa opravdava svoju svrhu i namjenu.

Tabela 11 .UKUPNA PROSJEČNA OCJENA ZA OPŠTINU ZA 2017. god. (ocjene su od 1 do 5)

Vrsta pitanja	1997.	1998.	1999.	2000.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017
Kvalitet smještaja	3,49	3,20	3,28	3,43	3,62	3,56	3,56	3,54	3,30	3,35	3,67	3,86	3,93	3,25	3,03	4,25	3,75	3,87	3,14
Kvalitet osoblja	3,77	3,58	3,73	3,65	3,98	3,69	3,65	3,63	3,66	3,59	3,92	4,01	3,99	3,30	5,15	4,45	3,95	4,17	3,28
Kvalitet hrane	3,52	3,28	3,58	3,33	3,65	3,44	3,71	3,67	3,27	3,37	3,52	3,71	3,90	3,18	3,62	4,18	3,71	3,82	2,81
Kvalitet usluge	3,40	2,98	3,49	3,35	3,45	3,46	3,38	3,40	3,34	3,48	3,46	3,69	3,87	3,19	3,55	4,03	3,67	3,71	3,69
Rad trgovina	3,50	3,42	3,69	3,46	3,72	3,28	3,30	3,30	3,25	3,16	3,43	3,52	3,68	3,12	3,38	3,95	3,40	3,74	3,45
Čistoća mjesta	2,85	3,00	3,21	3,27	3,43	3,37	3,10	3,07	3,14	2,94	3,35	3,06	3,29	2,94	3,22	3,21	3,21	3,39	3,57
Uređenost plaža	2,35	2,52	2,88	2,70	2,88	2,92	2,79	2,86	2,86	3,01	3,15	3,00	3,17	2,80	3,04	2,81	3,02	3,30	3,23
Kult.-zab. prog.	2,61	2,67	2,54	2,72	2,69	2,44	2,67	2,88	2,66	3,28	3,31	3,46	3,50	2,87	3,24	2,50	2,83	3,07	3,04
Organiz. izleta	2,57	2,70	2,50	2,70	2,64	2,54	2,61	2,63	2,64	2,98	3,03	2,97	3,03	2,99	3,15	2,97	3,06	3,38	3,06
Rad tur. agencija	3,06	2,89	3,62	3,11	3,05	3,35	3,46	3,42	3,16	3,25	3,54	3,73	3,70	3,03	2,77	3,30	3,57	3,49	2,37
Org. saobraćaja	2,60	2,74	2,70	2,75	2,74	2,71	2,67	2,68	2,76	3,53	3,25	3,40	3,45	2,99	3,13	3,53	2,89	2,94	2,49
Rad. vr. ug. obj.	3,42	3,44	3,44	3,31	3,50	3,25	3,22	3,23	3,34	3,20	3,57	3,68	3,76	3,23	3,33	4,15	3,54	3,70	3,61
Bezbj. kupaca	-	-	2,76	2,72	2,95	3,01	3,18	3,21	3,06	3,35	3,28	3,30	3,17	3,07	2,49	3,34	3,27	3,60	3,35
Ukupna prosječna ocjena	3,09	3,03	3,15	3,12	3,28	3,16	3,18	3,19	3,11	3,27	3,43	3,49	3,58	3,07	3,31	3,59	3,38	3,55	3,16

Najviše pozitivnih komentara se odnosio na bogat kulturno zabavni program, čistoću plaža, povoljne cijene i tradicionalno gostoprimstvo, dok su negativni komentari bili usmjereni na organizaciju saobraćaja, veliki broj plažnog mobilijara i mali broj kanti za odlaganje otpada. Naime, odgovori naših gostiju i ostali podaci koji se sakupljaju i analiziraju u TO Bar, potvrđuju da je Bar prepoznatljiva i rado posjećena turistička destinacija, da je sve veći broj država iz kojih gosti dolaze i da su naši turisti iz godine u godinu zadovoljniji.

VI INICIJATIVA, KOORDINACIJA I EDUKACIJA

VI a. Saradnja sa Opštinom Bar

U dogovoru sa Sekretarijatom za ekonomiju i finansije TO Bar je organizovala u svojim TIB **prihvat dokumentacije** za dobijanje dozvola za rad za izdavanje ležajeva i tako doprinijela legalizaciji privatnog smještaja. Izuzetno dobra saradnja sa Opštinom Bar podrazumijeva i obostrano pružanje brojnih informacija, kao i podataka neophodnih za realizaciju nekih aktivnosti.

VI b. Koordinaciono tijelo

Tokom 2017. godine su održavane sjednice Koordinacionog tijela za pripremu i praćenje turističke sezone u

Baru na kojima se doprinijelo rješavanju brojnih problema na području barske opštine.

VI c. Saradnja sa Ministarstvom turizma, NTO i LTO

U 2017. godini su održani brojni sastanci na kojima smo postizali dogovore oko zajedničkih nastupa na sajmovima, davali predloge i sugestije za prevazilaženje problema, itd.

VI d. Saradnja sa Upravom policije - Granična ispostava Bar i Poštom Bar

TO Bar je u 2017. godini u saradnji sa Upravom policije - Graničnom ispostavom u Baru, radila **elektronsku prijavu boravka** turista u 12 turističko informativnih biroa, sa ciljem da se i na taj način poboljša registracija gostiju i naplata boravišne takse, a sa Poštom Crne Gore, TO Bar ima potpisan Ugovor o poslovnoj saradnji u obavljanju poslova platnog prometa (uplata boravišne takse).

VI e. Saradnja sa JP "Radio Bar"

Redovna komunikacija i zajedničke akcije doprinijele su boljoj promociji turističke ponude barske opštine.

VI f. Saradnja sa JP „Morsko dobro“

Saradnja se ogleda prvenstveno u rješavanju brojnih problema koje turisti dostavljaju TO Bar, posebno kada je u pitanju uređenost plaža..

VII g. Saradnja sa NVO i sa institucijama koje organizuju manifestacije i akcije

TO Bar je uzela značajno učešće prilikom organizacije brojnih manifestacija, a posebno u njihovoj promociji, kao što su : „Festival vina i ukljeve“, „Maslinijada“, „Koštanjada“, „Barski ljetopis“, „Spičansko veče“ itd.

VI h. Saradnja sa svim opštinskim javnim preduzećima, Lučkom kapetanijom, Elektodistribucijom Bar, Poštom Bar, MUP-om, svim opštinskim i republičkim inspekcijama je bila izuzetno dobra i doprinijela je rješavanju brojnih problema koji su se javljali, posebno u turističkoj sezoni.

VI i. Turistička organizacija Bar je svoju arhivu fotografija ustupala mnogim firmama na korišćenje u okviru njihovih djelatnosti, a sve u cilju bolje promocije.

VI j. Turistička organizacija Bar je reklamni materijal davala brojnim institucijama, organizacijama, sportskim i kulturno umjetničkim društvima koji su u zemlji i inostranstvu osim svojim aktivnostima prezentovali turističku ponudu barske opštine.

VI k. Turistička organizacija Bar je bila jedan od sponzora **humanitarnog internacionalnog košarkaškog turnira „U16 Bar Basketball cup“** za kadete do 16 godina koji se održao u sportskoj dvorani „Topolica“ u Baru, od **16. do 18. marta 2017. godine**, čiji je organizator i pokrovitelj bila Opština Bar.

Na turniru su učestvovali najznačajniji evropski košarkaški klubovi: “Real Madrid”, berlinska “Alba”, “Fenerbahçe”, “Mornar”, “Budućnost”, “MNE team” iz Nikšića, te kadetske reprezentacije Izraela i Crne Gore. U finalnom meču “Real Madrid” je savladao ekipu “Fenerbahčea”, a kadetska reprezentacija Crne Gore osvojila je treće mjesto. Sav prihod od ulaznica i donacija namijenjen je izgradnji Dnevnog centra za djecu sa posebnim potrebama u Baru.

VI i. Turistička organizacija Bar bila je **17. marta 2017. godine** domaćin učenicima i profesorima ekonomskih škola sa prostora bivše Jugoslavije. Naši posjetioci bili su gosti trodnevne **Ekonomijade** koja se odvijala u Podgorici, u ekonomskoj skoli "Mirko Vešović", od 16. do 18. marta. Svoje slobodno vrijeme odlučili su upotpuniti obilaskom grada Bara koj je započeo šetnjom prelijepom obalom i posjetom Dvorskog kompleksa Nikole I Petrovića, gdje su bili u prilici posjetiti omiljeni ljetnjikovac crnogorskog vladara koji je sagrađen na samoj morskoj obali, sa velikim parkom prepunim raznih mediteranskih biljaka i brojnim pratećim objektima, kao što su kapela, stražarnica, zimska bašta i

balska dvorana, kao i zavičajni muzej grada Bara koji je smješten u samom Dvorcu. Stara maslina na Mirovici koja je nezamjenljivi dio vizuelnog, ali i duhovnog identiteta Bara, nije ostavila naše posjetiocoje ravnodušnim, koji su bili oduševljeni starošću samog drveta kao i predanjem o njenoj "svetoj moći" da se pod njenom krošnjom mirili zavađeni. Obilazak se nastavio posjetom Starom gradu koji predstavlja dio istorijske i kulturne baštine grada Bara. Stari grad Bar, do koga se dolazi starom čaršijom, koja čini cjelinu sa naseljenim dijelom grada, pruža osjećaj povratka u neka minula vremena i duha tog vremena u kome su naši gosti uživali.

VI m. Dolazak kruzera u Bar – 18. i 27. april 2017.

Dolaskom francuskog mini kruzera „La Belle d l’Adriatique“, brodske kompanije „CroisiMer“ sa sjedištem u Strazburu, koji je uplovio u barsku luku **18. aprila** sa ukupno 147 putnika i 48 članova posade, počela je u 2017. kruzina sezona u Baru. Nakon toga, kompanija AD „Port of Adria“ **27. aprila** je po prvi put prihvatila brod „Albatros“, koji je u vlasništvu njemačke kompanije „Phoneix Reisen“ i koji je u grad Bar doveo 756 putnika i 355 članova posade. Dobrodošlicu gostima poželjeli su Turistička organizacija Bar, kao i KUD “Jedinstvo” i učenici Srednje ekonomsko-ugostiteljske škole

obučeni u narodnim nošnjama i dočekali ih sa tradicionalnim crnogorskim specijalitetima: crnogorskom lozom, vinom, priganicama i medom. U blizini “Nultog kilometra“ bio je postavljen i info pult Turističke organizacije Bar na kojem su turisti mogli dobiti informacije, mape grada kao i propagandni materijal naše opštine.

Događajima su prisustvovali i predstavnici Opštine Bar, kompanije „Port of Adria“ i agencije „Barska plovdba“, čijim je posredstvom uplovio prvi brod, kao i predstavnici agenta broda „Boka Adriatic Bijela“ čijim posredstvom je i uplovio njemački brod. Gosti su obišli Stari grad Bar, Staru maslinu, Dvorac kralja Nikole, područje Skadarskog jezera i druge lokalne znamenitosti, bili u prilici da vide i dožive nešto novo i drugačije i oduševili se ljepotama grada pod Rumijom.

TO Bar je dočekala poslednji kruzer “Thomson spirit” koji je u 2017. godini uplovio u naš grad, **27. oktobra**, čime je i završena uspješna krizing sezona. Putnicima su dobrodošlicu poželjeli predstavnici TO Bar, kao i KUD “Jedinstvo” i učenici Srednje ekonomsko-ugostiteljske škole i dočekali ih sa tradicionalnim crnogorskim specijalitetima.

Događajima su prisustvovali predstavnici, kompanije „Port of Adria“ koja posluje u sklopu „Global ports holding grupe“, vodećeg krizing operatera u svijetu i predstavnici agencije „Allegra“.

Posjetili su Stari grad Bar, Staru maslinu, Dvorac kralja Nikole, područje Skadarskog jezera i druge znamenitosti.

VI n. Turistička organizacija Bar i Opština Bar su **21. aprila 2017. godine u hotelu „Sea Fort“ bili domaćini Crnogorcima iz Peroja u Hrvatskoj**, čiji su preci naselili Istru 1 657. godine. Predsjednik

Društva crnogorskih Perojaca, Miodrag Popović istakao je da su i prije njegovog formiranja njegovali crnogorski duh i tradiciju. Predsjednik Opštine Vodnjan, kojoj pripada i Peroj, Klaudio Vitasović istakao je dobru saradnju Crne Gore i Hrvatske i dodao da je Vodnjan multietnički, multikulturalni grad, gdje žive predstavnici brojnih nacionalnih manjina, kao i Crnogoraca. Potpredsjednik Opštine Bar, Dušan Raičević, kazao je da cijeni to što Perojci njeguju crnogorsku tradiciju i kulturu, vjeru i državu iz koje potiču. Direktorica TO Bar, Neda Ivanović je naglasila da će ubuduće

davati doprinos povezivanju Bara i Peroja i dodala da je bila u Peroju i vidjela da imaju običaje slične našima i da njeguju sve što ima veze sa Crmnicom i Crnom Gorom. Na zajedničkoj večeri sa organizatorima i sunarodnicima iz Crmnice, KUD „Peroj 1657“ priredilo je zanimljiv program.

VI o. Akcija „Za još ljepše obale“

Turistička organizacija Bar je **04. maja 2017. godine** otpočela realizaciju akcije „Za još ljepše obale“ sadnjom 14 palmi, vrsta Tracycarpus fortune i I33 Nerium olenadra u Čanju.

Akcija se odvijala u saradnji sa „Komunalne djelatnosti Bar“, turističkom privredom i zakupcima plaža koji su podržali akciju.

Cilj akcije je bio podizanje nivoa kvaliteta turističke ponude, poboljšanje uslova boravka turista i građana, povećanje svijesti ljudi o zaštiti životne sredine i brige o njenom permanentnom očuvanju.

Sadnja se odvijala u etapama, pa se nakon Čanja akcija nastavila sadnjom 15 tamariksa na Topolici, dok su 4 palme i 2 melije zasađene u Dobroj Vodi. Sa namjerom da ukažemo na značaj plaža u kompletnoj turističkoj ponudi nadamo se da je naša akcija podstakla i druge da na sličan način doprinesu podizanju kvaliteta turističke ponude uređenjem priobalnog pojasa.

VI p. Nagradna igra „OTKRIJTE NAM SKRIVENO I NEPOZNATO BLAGO“

NAGRADNA IGRA
OTKRIJTE NAM SKRIVENO I NEPOZNATO BLAGO!

Znate za skriveno blago? Otkrijte nam ga!

Otkrijte neku vrijednost koja je nepoznata ili zanemarena, nešto što nam je možda na dohvatah ruke, ali ga ne primjećujemo ili je galo u zaborav. Možete nam otkriti mjesto, historijski događaj, legendu, narodni običaj, stari zanat ili inovativni suvenir... ili nešto sasvim treće!

KRITERIJUMI

1. da je predlog originalan ili malo poznat široj javnosti
2. da predloženi predmeti za turističku valorizaciju
3. da do sada nije direktno promovisan kroz turističku propagandu
4. da je u skladu sa lokalnim općim i regionalnim zakonima i da su navedena mogućnosti njegove valorizacije

OSVOJITE NAGRADU

- I nagrada 500 eura
- II nagrada 300 eura
- III nagrada 200 eura
- + 3 nagrade po 100 eura

Priloga treba da sadrže kratku tekstualnu opisu (do pedeset rečenica) i eventualne priloge (opisni fotografije ili drugih priloge) ako se to primeni da se predlog vredno opisu i implementiran. Prijave se razmatraju anonimno i samo do 1. septembra, neposredno pred početkom radova. IZBORNI ŽIRI: DR ANASTAZIJA MIRANOVIĆ (glavni), PEPA DRAGIŠIĆ (predsjednik), PERA PERIĆ (član), PEPA DRAGIŠIĆ (član). Prijave se šalju na adresu: Uprava za zaštitu kulturnih dobara - predsjednica, mr Pera - Pepa Dragišić, član, prof. mr Lazar Pejović, član, donio je jednoglasnu odluku za dodjelu sledećih nagrada: Informacije: www.bastravel.com - tel: 030/371-633, 371-908.

Po drugi put TO Bar je organizovala nagradnu igru „**Otkrijte nam skriveno i nepoznato blago**“, koja je trajala od **01. juna do 01. septembra 2017. godine** i privukla je pažnju građana Bara. Igra je organizovana u cilju sakupljanja što više podataka o turističkim atraktivnostima nedovoljno poznatih široj javnosti. Takođe, želja organizatora bila je da kod građana podigne svijest o mogućnostima valorizacije turističkih potencijala Bara, tj. Crne Gore.

Stručni žiri u sastavu dr Anastazija Miranović, direktorica Uprave za zaštitu kulturnih dobara - predsjednica, mr Pera -

Pepa Dragišić, član, prof. mr Lazar Pejović, član, donio je jednoglasnu odluku za dodjelu sledećih nagrada:

Prva nagrada u iznosu od 500 €: Mirsad Kurgaš za predlog „Sunčani sat“

„Sunčani sat“ predstavlja specifično materijalno svjedočanstvo računanja vremena koje se nalazi pored Dobrovodskog Vrela u Dobroj Vodi. „Sat“ ukazuje i na specifično nematerijalno kulturno, etnološko nasljeđe, kao i na običajno pravo raspodjele prirodnih resursa – u ovom slučaju vode, među stanovnicima sela. Dodatni kvalitet predstavlja činjenica da se ova raspodjela vrši i danas, na istom mjestu uz pomoć savremene tehnologije, što ovaj „sat“ čini još uvijek živim, vezujući ga za sadašnje vrijeme i život ljudi u nedovoljno turistički afirmisanom ruralnom zaleđu barske obale.

Druga nagrada u iznosu od 300 €: NVO „Sua Sponte“ Bar za predlog „Kanjon“

Ovaj predlog ukazuje na bogatstvo barske opštine bujičnim vodotocima i neistraženim kanjonima. Rijeka Bunar zajedno sa Vrućom rijekom formira Rikavac – najbrži bujični tok u Crnoj Gori. Ovaj specifični segment turističke ponude već je afirmisan na sjeveru naše zemlje (Komarnica), pa se može očekivati i da će ovaj sadržaj biti adekvatna dopuna sportsko rekreativnom turizmu Bara i Crne Gore. S obzirom da je kanjoning atraktivan od aprila do novembra otvara mogućnost i za obogaćivanje i vansezonske turističke ponude.

Treća nagrada u iznosu od 200 €: Aese Carsten i Sara Rakočević za predlog „Orhideja“

Ovaj predlog otkriva vrijedno bogatstvo flore barskog kraja, nepoznate široj javnosti. Od 45 vrsta orhideja koje postoje u Crnoj Gori, na relativno malom atraktivnom potezu, od Virpazara do Ostrosa, egzistira 20 vrsta, među kojima su i neke izuzetno rijetke. Najviše ih ima u Livarima u kestenovoj šumi. Orhideje rastu u ekološki čistoj sredini i nesumnjivo predstavljaju potencijal za turističku valorizaciju. Implementiranjem ovog predloga u panoramsku rutu „Između dvije čarobne obale“ dobio bi se dodatni

kvalitet, koji podiže nivo turističke ponude, posebno na području botanike.

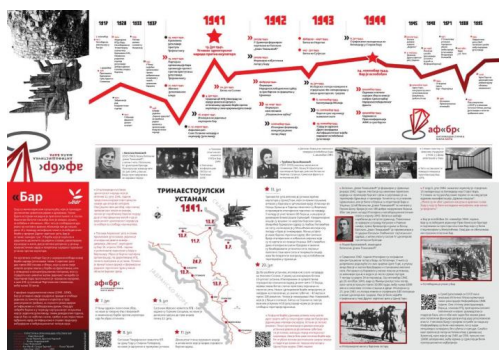
Specijalna nagrada u iznosu od 100 €: Ivo Đurović za predlog „Selo Dupilo“

Specijalna nagrada je dodijeljena predlogu „Selo Dupilo“ za zbirni predlog materijalnih i nematerijalnih tragova istorije i tradicije sela Dupilo u Crmnici.

Ovogodišnja konkursna nagradna igra TO Bar - „Otkrijte nam skriveno i nepoznato blago“, pokazala se izuzetno plodotvornom i opravdanom, jer se dobio materijal koji se može turistički valorizovati. Još jednom se potvrdilo da su i ovogodišnji aplikanti, među kojima je bilo i stranih državljana, dobri poznavaooci barskog kraja i njegovih skrivenih blaga, s razvijenom svijješću o očuvanju, zaštiti i valorizaciji materijalnih i nematerijalnih vrijednosti Bara.

TO Bar će i narednih godina raspisivati istu nadgradnu igru sa ciljem da se otkrije što više skrivenog i nepoznatog blaga Bara.

VI r. Antifašistička mapa Bara -promocija 24. novembar 2017.

Turistička organizacija Bar je u želji da sačuva od zaborava slavne trenutke barske prošlosti iz drugog svjetskog rata odstampala Antifašističku mapu Bara kojom smo pokušali na specifičan

način da prikazemo taj slavni dio naše istorije. Mapa je prikaz najznačajnijih događaja iz Drugog svjetskog rata koji su nastali kao potreba crnogorskog naroda za slobodom koja je bila naš viševjekovni cilj. Ova mapa prikazuje samo dio burne i duge antifašističke borbe koja se vodila na tlu barske opštine. Kroz hrabre borce, i viteške borbe pokušali smo da se prisjetimo onoga za šta su se oni borili i za šta su dali svoje živote. Ova mapa nas podsjeća na narodne heroje, herojine, antifašiste, španske borce, političare i diplomate Bara. Podsjeća nas na sve žrtve rata.

Značajnih događaja je bilo kroz čitavu našu istoriju ali borba koja je ujedinila sve jugoslovenske narode sa jednom željom, borba za slobodu, borba protiv okupatora, borba protiv fašizma, je tekovina koju ne smijemo zaboraviti. Bar je na braniku slobode hrabro stojao. Ovo je bila prilika da se oda počast antifašizmu i borbi za slobodu.

VI s. Svjetski dan turizma - 27. septembar i Dani evropske baštine od 25. do 30. septembra 2017. godine

Turistička organizacija Bar je organizovanjem obilaska panoramske rute „Između dvije čarobne obale“, dužine 115 km, i ove godine obilježila Svjetski dan turizma i Dane evropske baštine (čija je tema bila „kulturalna i prirodna baština“).

Sa gostima iz Ministarstva održivog razvoja i turizma, NTO CG i Srednjom ekonomsko-ugostiteljskom školom iz Bara TO Bar je 27. septembra 2017. godine, proslavila ove značajne datume i

samim tim bila učesnik manifestacije Dani evropske baštine. Panomarska ruta „Između dvije čarobne obale“ je na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma odabrana kao jedan od tri događaja kojim će Ministarstvo kulture obilježiti Dane evropske baštine u Crnoj Gori. Ove godine se obilježava i 30 godina od ustanovljenja Programa „Kulturne rute“ koji je 1987. godine uspostavio Savjet Evrope. Poseban utisak na naše goste ostavili su bunari Boljevića koji su od 2016. godine postali atraktivan turistički lokalitet pobijedivši na nagradnoj igri TO Bar "Otkrijte nam skriveno i nepoznato blago". U Ostrosu je napravljen kratak predah i upriličen tradicionalni doručak. U Limljanima, poznatom crmničkom selu, upriličen je ručak sa ribljim specijalitetima iz Skadarskog jezera i degustacija vina domaće proizvodnje.

Učesnici obilježavanja Svjetskog dana turizma i Dana evropske baštine, imali su priliku da se upoznaju sa segmentima prirodne i kulturne baštine Bara i da uživaju u tradicionalnoj hrani i piću crmničkog predijela. Posebno zadovoljstvo izrazili su učenici Srednje ekonomsko-ugostiteljske škole koji su obilaskom panoramske rute "Između dvije čarobne obale" dobili priliku da se upoznaju sa obogaćenom turističkom ponudom barske opštine.

VI t. Turistički forum – od 24. do 27. oktobra 2017. godine

Turistička organizacija Bar je **27. oktobra 2017. godine** organizovala obilazak panoramske rute „Između dvije čarobne obale“ za predstavnike NTO CG i lokalnih turističkih organizacija iz Crne Gore i regiona koji su bili učesnici III Turističkog foruma održanog u Petrovcu u periodu od 24. do 27. oktobra. Predstavnici turističkih organizacija obišli su panoramsku rutu "Između dvije čarobne obale", na kojoj je izgrađeno 8 vidikovaca sa kojih se pruža veličanstven pogled na Jadransko more i Skadarsko jezero.

Pored manastira Prečista krajinska i Starog bunara, posjetili su i bunare Boljevića - 12 bunara koji plijene svojom ljepotom sve posjetioce, prošli su kroz kestenove šume od kojih im je zastajao dah, zatim na organizovanom doručku u Ostrosu, imali su priliku da se upoznaju sa domaćom kuhinjom i da probaju kestene po kojima je ovaj kraj poznat. Nakon toga uslijedio je obilazak sela Godinje i posjeta crmničkom podrumu vina uz degustaciju vina autohtone sorte crmnički vranac. Tom prilikom su se gosti upoznali i sa ruralnom turističkom ponudom ovog poznatog vinskog regiona.

VII PROJEKTI ZA POBOLJŠANJE USLOVA BORAVKA TURISTA I PODIZANJE NIVOVA KVALITETA TURISTIČKE PONUDE

VII a. Panoramska ruta „IZMEĐU DVIJE ČAROBNE OBALE“- Promocija 18. maj 2017.

Turistička organizacija Bar realizovala je izgradnju panoramske rute „Između dvije čarobne obale“ duge 115 km, sa osam vidikovaca – odmorišta u atraktivnom zaleđu barske opštine.

– odmorišta u atraktivnom zaleđu barske opštine. Pored uređenja vidikovaca urađena je i kompletna turistička signalizacija kao i info table na kojima su označena sva kulturna dobra i atrakcije koje se nalaze na panoramskoj ruti koje će turisti moći da obiđu. Vidikovci su izgrađeni na mjestima sa kojih se pruža impresivan pogled na prirodne ljepote, znamenitosti i atrakcije razućenih barskih obala: u Dobroj Vodi, Štegvašu, Livarima, Murićima, Godinju, Limljanima, Sutormanu i Tuđemilima.

Svi novosagrađeni vidikovci uklopljeni su u prirodni ambijent i okolinu. Izgrađeni su od kamena, imaju jednu ili dvije klupe i sadržaje prilagođene mjestu gdje se nalaze.

18. maja 2017. godine organizovan je grupni obilazak kompletne rute za medije, predstavnike Opštine Bar, NTO i LTO, Ministarstva održivog razvoja i turizma, NP Skadarsko jezero, turističkih agencija, kao i za predstavnike turističke privrede.

Prvo stajalište je bio **vidikovac Štegvaš** sa kojeg se pruža veličanstven pogled na čitavo Skadarsko jezero. Nakon pozdravnih govora, nastavila se posjeta prema manastiru Prečista Krajinska koji predstavlja jedan je od najznačajnijih spomenika u Crnoj Gori koji je osnovao knez Vladimir, zatim Stari bunar u Ostrosu i bunari Boljevića koji predstavljaju graditeljsku rijetkost i pravu atrakciju. Gosti su obišli i štandove sa specijalitetima tog kraja.

Nakon Ostrosa nastavilo se prema **odmorištu Livari** sa kojeg se pruža impresivna slika neiscrpane prirodne ljepote Skadarskog jezera, odakle se vidi jedan od ljepših, netaknutih djelova barske opštine. Za ovo

područje obično kažu da je interesantno i po tome što se nebo spaja sa jezerom.

Na sledećem **vidikovcu Murići** grupa je upoznata sa ovim živopisnim mjestom na obali Skadarskog jezera, koje je okruženo netaknutom prirodom. Sa vidikovca se može vidjeti Manastir Beška iz 14. vijeka, Manastir Moračnik iz 15. vijeka i Manastir Starčevo iz 14. vijeka.

Obilaskom **vidikovca Godinje**, gdje je domaćin bio Miško Leković, prezentovano je selo Godinje kao drevno vinogradarsko selo u kojem su kuće zbijene kao zrna u grozdu vranca. Ovaj mali lavirint povezanih ulica, voltova, konoba, stepeništa i mlinova najočuvaniji je primjer tradicionalne crmničke ruralne arhitekture. Nakon Godinja nastavilo se prema Virpazaru gdje je upriličen kulturno zabavni program u kojem su nastupili etno grupa „Zora”, KUD „Jedinstvo” i KUD „Rumija”. U Virpazaru se moglo na štandovima kupiti i degustirati crmničko vino, rakija, barske masline, maslinovo ulje, med, a predstavljeni su i autentični suveniri iz ovog kraja.

Iz Virpazara grupa je posjetila dva autentična crmnička podruma vina kod domaćina iz Boljevića i Limljana, poznatih vinara Ivica Pejanovića i Toma Ukšanovića, gdje su se mogla degustirati domaća vina i probati jezerska riba. Ova cjelodnevna posjeta završena je obilaskom **vidikovaca Limljani** - o kome je govorila Pera Dragišić, **Sutorman i Tudemili**.

VII b. Skulptura „I LOVE BAR“

Turistička organizacija Bar je prema ugledu na velike svjetske metropole osmislila i realizovala

projekat – skulpturu „I LOVE BAR“. Idejno rješenje za projekat „I LOVE BAR“ je urađen na osnovu loga TO Bar,

a uradio ga je isti dizajner Ivan Živković. Idejno rješenje se razlikuje od ostalih po tome što je i srce, kao i slova, izvedeno od oblika lista masline po kojima je naš grad prepoznatljiv.

Vjerujemo da će i ova skulptura poput „Nultog kilometra“, izazvati veliko interesovanje kako naših sugrađana tako i turista koji u velikom broju posjećuju našu opštinu.

VII c. Priznanje „Wild Beauty Award 2017“ za doprinos razvoju turističke ponude Crne Gore

Turistička organizacija Bar dobitnik je prestižne nagrade „Wild Beauty Award“ za doprinos razvoju turističke ponude Crne Gore za 2017. godinu.

Na ceremoniji dodjele nagrada održanoj **2017. godine** u hotelu Hilton, direktorici Turističke organizacije Bar, Nedi Ivanović prestižno priznanje uručila je direktorica NTO CG, Željka Radak Kukavičić. Nagrada za unapređenje turističke ponude u 2017. godini pripala je Turističkoj organizaciji Bar koja godinama na kvalitetan način promoviše i unapređuje turističku ponudu opštine. Uložen je ogroman trud i znanje, kako bi se nekada lučki grad pretvorio u

turističku destinaciju sa „dviije čarobne obale“, koju posjećuju turisti sa raznih strana svijeta. Međutim, ove 2017. godine čini se da je Bar dobio turističke proizvode na kojima bi mu pozavidjele mnogo veće turističke destinacije: pored tradicionalnog „Ljeta sa zvijezdama“, koje je privuklo sve generacije i poštovaoce različitih muzičkih žanrova, postavljanje simbola Bara, skulptura: „Nulti kilometar“ i „I love Bar“ – idealne za nezaboravne fotografije sa ovog dijela crnogorske obale do panoramske rute „Između dviije čarobne obale“ koja je objedinila i obogatila

ponudu morske i jezerske obale. Na ruti dužine 115 km, izgrađeno je osam vidikovaca sa kojih se pruža impresivan pogled na neiscrpane prirodne ljepote i turističke atrakcije barske opštine.

Zaključak

Cjelokupan rad i realizacija predviđenih aktivnosti TO Bar u 2017. godini doprinijeli su promociji i prepoznatljivosti opštine Bar kao izuzetno atraktivne turističke destinacije „na dvije čarobne obale“-morskoj i jezerskoj, koja ima uslove za razvoj svih vidova turizma na slatkim i slanim vodama koje okružuju ovo područje.

Dobra saradnja sa Opštinom Bar, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, NTO, LTO i svim opštinskim i republičkim subjektima koji na direktan i indirektan način učestvuju u kreiranju turističke ponude, bila je osnov za uspješan, profesionalan i kvalitetan rad TO BAR.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ TURISTIČKE ORGANIZACIJE OPŠTINE BAR ZA 2017.

Osnovni cilj predmetnog izvještaja je upoznavanje Nadzornog odbora, Izvršnog odbora, Skupštine TO Bar, NTO CG i Skupštine opštine Bar o ostvarenom finansijskom rezultatu u protekloj godini, odnosno, finansijskoj poziciji Turističke organizacije.

Na bazi knjigovodstvene dokumentacije i bilansnih šema dati su kraći komentari finansijskih rezultata za godinu koja je za nama. Svi podaci su upoređeni sa planskim projekcijama i istim iz uporedne 2016. godine, kako bi se dao sud o ostvarenju planskih zadataka za 2017. godinu i prezentiran trend rasta ili pada u odnosu na 2016. godinu.

Izvještaj o finansijskom poslovanju je sastavni dio Izvještaja o radu za 2017. godinu, i tako ga treba posmatrati.

Svi komentari i zaključci su potkrijepljeni tabelarnim i grafičkim prikazima, u sklopu teksta, kao i u prilogu istog.

Aktivnosti Turističke organizacije u 2017. godini

Najznačajnije aktivnosti koje su obilježile rad TO Bar u prethodnoj godini su:

- Intenzivna informativno propagandna djelatnost kroz organizovani rad na prikupljanju i obradi podataka, pružanju blagovremenih i tačnih informacija o kompletnoj ponudi naše opštine;*
- Izrada sveobuhvatnog i kvalitetnog reklamno propagandnog materijala;*
- Uređenje turističke infrastrukture;*
- Otvaranje i opremanje Turističko informativnih biroa u toku turističke sezone;*
- Samostalni i zajednički nastupi na brojnim turističkim sajmovima u zemlji i inostranstvu;*
- Rad na organizaciji prijema turoperatora, novinara i raznih studijskih grupa;*
- Davanje raznih intervjuva, izjava, reportaža i slično;*
- Organizovanje manifestacija: "Za još ljepše obale", "Otkrijte nam skriveno i nepoznato blago" „Ljeto sa zvijezdama“, "Za još ljepši grad“, "Najljepši novogodišnji izlog“, proslava Dana Bara, "Barski novogodišnji hepening" i dr.*
- Suorganizacija i finansiranje brojnih manifestacija u opštini, kao što su: Festival vina i ukljeve, Maslinijada, Kestenijada, Spičansko veče i dr.*
- Praćenje turističkog prometa i istraživanje tržišta;*
- Saradnja sa NVO i ostalim privrednim subjektima;*

U sljedećem poglavlju je dat pregled prihoda i rashoda Turističke organizacije Bar za 2017. godinu.

1. Prihodi i rashodi

Analiza bilansa uspjeha, bazirana na realizovanim prihodima za 2017. godinu, govori da je TO Bar ostvarila **ukupan prihod** u iznosu od **1.134.114,19 €**, dok su na drugoj strani ostvareni ukupni **rashodi** u iznosu od **1.125.335,34 €**. To upućuje na zaključak da je TO Bar svoje rashode pokrila prihodima, te ostvarila pozitivno poslovanje u iznosu od **8 779 €**.

Tabela 1. Pregled **prihoda i rashoda** u 2016. i 2017. godini

r.b.	OPIS	Ostvareno 2016. €	Plan 2017. €	Ostvareno 2017.	Index	
					6(5:3)	7(5:4)
1	2	3	4	5		
1.	PRIHODI	1 066 020	985 000	1 134 114	106	115
1.	Boravišna taksa	628 516	600 000	680 609	108	113
2.	Turistička taksa	244 769	240 000	255 230	104	106
3.	Članski doprinos	59 827	65 000	78 782	132	121
4.	Ostali prihodi	132 908	80 000	119 493	90	149
2.	RASHODI	967 816	985 000	1 125 335	116	114
2.1.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	266 369	245 000	390 750	147	160
2.2.	Troškovi amortizacije	10 957	13 500	15 069	138	112
2.3.	Ostali poslovni rashodi	690 490	726 500	719 516	104	99
3	RAZLIKA	98 204		8 779		

Analizirajući prezentiranu bilansnu šemu, koja je Zakonom propisana, može se zaključiti da su ukupni ostvareni prihodi za 6% veći u odnosu na uporednu godinu, a u odnosu na plan prihodi su veći za 15%.

Napominjemo da je u ovoj godini zabilježen veći prihod od **boravišne takse** u odnosu na predhodnu godinu, što u procentima iznosi 8%, a u odnosu na plan prihodi su veći za 13%. To je prije svega izazvano većim prilivom turista, kao i efikasnom naplatom od strane TO Bar i Uprave lokalnih javnih prihoda Opštine Bar. Naime, u cilju bolje informisanosti, efikasnije prijave turista i što veće naplate boravisne takse, TO Bar je otvorila 12 Turističko informativnih biroa u svim turističkim mjestima opštine i zaposlila sezonsku radnu snagu.

Iskazano u tabeli, naplata **turističke takse** je zabilježila rast od 4% u odnosu na predhodnu godinu, a u odnosu na planska predviđanja zabilježeno je povećanje od 6%.

Članski doprinos je zabilježio rast koji je u odnosu na prethodnu godinu 32% veći, a u odnosu na planska predviđanja 21% veći .

Naplaćena sredstva svrstana u **Ostali prihodi**, su za 10% manja u odnosu na prethodnu, a u odnosu na plan 49 % veća. Najveće učešće u ovoj grupi prihoda je od prijave boravka koja je naplaćena u iznosu 101,8 hiljade eura, provizije koju ostvarujemo od Pošte CG koja je naplaćena u iznosu od 5,8 hiljade eura, preko koje se vrši uplata naplaćene boravišne takse, zatim od prodaje suvenira prihodovano je cca 600 eura, od participacije za učešće na sajmovima prihodovano je 1,2 hiljade eura.

Tabela 2. Tabela prikaz **prihoda** TO Bar u 2016. i 2017. godini

r.b.	O P I S	Ostvareno u 2016. €	Plan u 2017. €	Ostvareno 2017. €	Index	
					6 (5:3)	6 (5:4)
1	2	3	4	5	6 (5:3)	6 (5:4)
1.	Boravišna taksa	628 516	600 000	680 609	108	113
2.	Turistička taksa	244 769	240 000	255 230	104	106
3.	Članski doprinos	59 827	65 000	78 782	132	121
4.	Ostali prihodi	132 908	80 000	119493	89	149
	UKUPNO	1 066 020	985 000	1 134 114	106	115

ANALIZA PRIHODA TO BAR 2005 – 2017

I BORAVIŠNA TAKSA

Godina	Obračun Pravna l. 100 %	Obr/upl. Fizička l. 100 %	Obračun Ukupno 100 %	UPLATA 100 %
2005	210 557	60 746	271 303	186 142
2006	195 090	48 236	243 326	228 940
2007	231 061	116 206	347 267	434 853
2008	213 710	83 413	297 123	289 265
2009	156 428	72 547	228 975	188 265
2010	165 195	159 387	324 582	302 272
2011	184 679	194 200	378 879	345 383
2012	203 097	212 854	415 951	384 714
2013	199 969	239 664	439 633	443 597
2014	144 303	221 080	365 383	370 800
2015	154 463	409 084	563 547	552 083
2016	243 127	583 525	826 652	785 645
2017	274 795	554 499	829 294	850 760

Obračun Pravna l. 80 %	Obr/upl. Fizička l 80 %	Obračun Ukupno 80 %	UPLATA 80 %
168 446	48 597	217 042	148 914
156 072	38 589	194 660	183 152
184 849	92 965	277 813	347 883
170 968	66 730	237 699	231 412
125 142	58 038	188 504	150 612
132 156	127 510	259 666	241 818
147743	155 360	303 103	276 307
162 478	170 283	332 761	307 771
159 975	191 731	349 339	354 878
115 442	176 864	292 306	296 640
123 570	327 267	445 393	441 666
194502	466 820	661 322	628 516
219 836	443 599	663 435	680 608

II

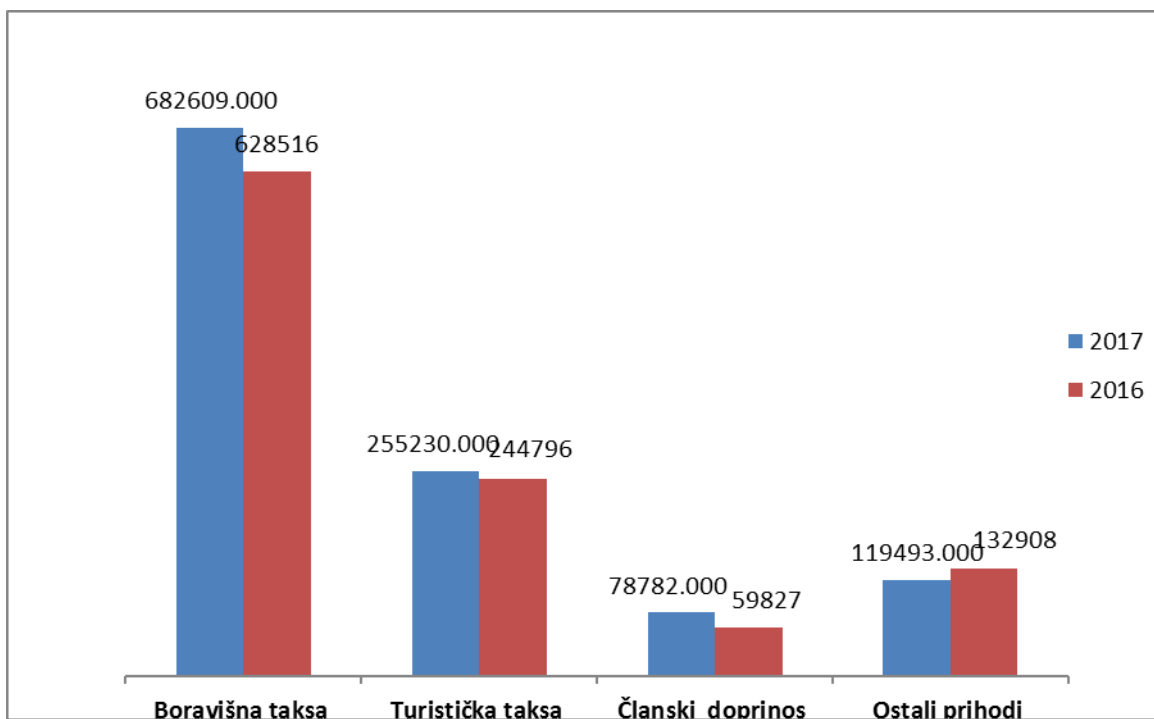
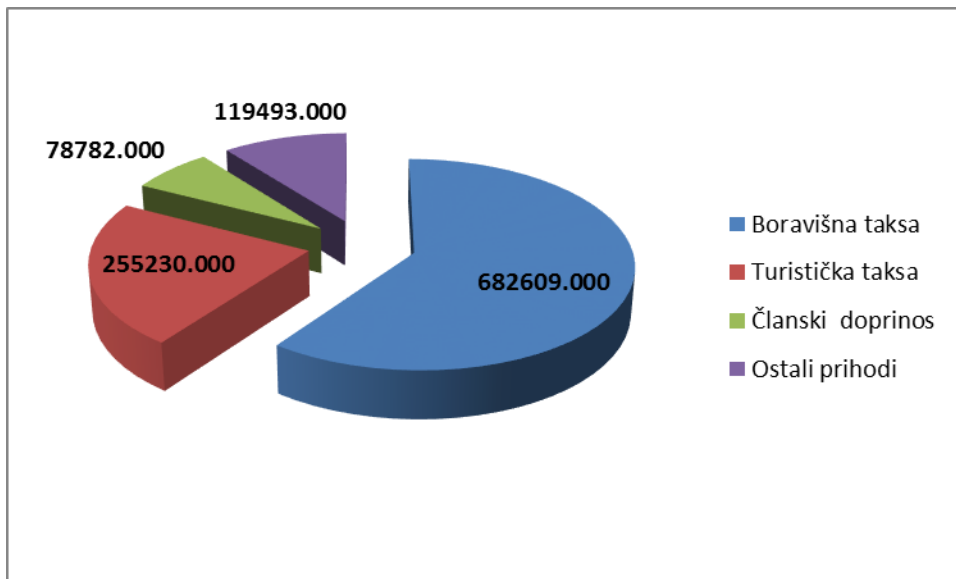
ČLANSKI DOPRINOS

Godina	UPLATA 100 %	UPLATA 70 % Od 2017. 60%
2005	6 282	4 398
2006	100	70
2007	3 228	2 260
2008	43 440	30 408
2009	62 691	43 884
2010	27 965	19 576
2011	49 530	34 671
2012	26 097	18 268
2013	46 192	32 334
2014	50 611	35 427
2015	105 264	73 685
2016	85 467	59 827
2017	131 302	78 781

III TURISTIČKA TAKSA

Godina	UPLATA 100%	UPLATA 40 %
2008	50 155	20 049
2009	189 180	75 672
2010	230 755	92 302
2011	294 437	117 775
2012	355 822	142 329
2013	382 234	152 893
2014	409 775	163 910
2015	423 927	169 571
2016	611 920	244 768
2017	638 075	255 230

Pregled prihoda 2017

Kao što se vidi iz tabele, boravišna taksa je naplaćena u iznosu od 680,6 hiljada €. U turističko informativnim biroima naplaćeno je 425,6 hiljade eura.

Turistička taksa je naplaćena u iznosu od 255,2 hiljada €. Ova dva prihoda **zauzimaju najznačajnije mjesto** u strukturi ostvarenog prihoda: 60 % zauzima borašna taksa, 23% turistička taksa.

Zatim slijedi, naplata prihoda od 78,7 hiljada € od članskog doprinosa, što u strukturi prihoda iznosi 7%, a od prihoda naznačenih kao Ostali prihodi 119,5 hiljade € i u ukupnoj strukturi učestvuju sa 11%.

Tabela 3. Tabela prikaz rashoda TO Bar u 2016. i 2017. godini

r.b.	OPIS	Ostvareno 2016.	Plan 2017.	Ostvareno	Index	
		€	€	2017. €	6(5:3)	7(5:4)
1	2	3	4	5		
1.	Informativno propagandna djelatnost	114 591	127 000	129 817	113	102
2.	Izrada inform. prop. materijala	35 912	24 000	41 923	116	174
3.	Izrada suvenira, video materijala, atrakcija	34 414	24 000	13 084	38	55
4.	Unapređenje turističke infrastrukture	53 616	-	-		
5.	Organizovanje manif.	264 292	174 000	316 621	120	182
6.	Istra. i praćenje tržišta	6 956	10 000	7 200	103	72
7.	Inicijativa, koordinacija, edukacija	19 518	24 000	16 995	87	71
8.	Troškovi poslovanja-tekući troškovi	123 887	90 000	119 032	96	132
9.	Nabavka osnovnih sredstava		5 000	0		
10.	Plate i ost. lična primanja zaposlenih i organa upr.	266369	245 000	390 750	147	159
11.	Izgradnja i renoviranje TIB	13 030	--	0		
12.	Ostale aktivnosti	35 431	25 000	43318	122	173
13.	Projekti za poboljšanje uslova boravka turista i podizanje nivoa kvaliteta turističke ponude		165 000	46 595		28
14.	Projekti valorizacije kulturne baštine		60 000	0		
15.	Kreditna sredstva za rješavanje stambenih potreba zaposlenih		12 000	0		
	UKUPNO RASHODI	967 816	985 000	1 125 335	116	114

Kao što se iz prezentirane tabele vidi ostvareni rashodi su, u odnosu na uporednu 2016. godinu zabilježili rast od 16%, dok su u odnosu na planska predviđanja veći za 14%.

I Troškovi informativno-propagandne djelatnosti - u ukupnoj strukturi rashoda ovi troškovi učestvuju sa 12 %, sa ostvrenim iznosom od cca 129,8 hiljada € i na drugom su mjestu po veličini ostvarenih troškova. U odnosu na uporednu godinu zabilježili su rast od 13%, a u odnosu na plan uvećanje od 2%. Za sajmove koji su detaljno opisani u Izvještaju o radu potrošeno je cca 107,5 hiljada €, za ostale troškove informativno-propagandne djelatnosti (WEB prezentacije, bilbordi i troškove grupa stranih novinara i turoperatora) 22,2 hiljada €.

Tabela 4. Sajmovi i promocije u 2017.

SAJAM	DATUM	UČESNICI	Broj noćenja u 2017.	EURA
Utreht	10 - 15.01.	NTO i LTO: Bar, Budva, Tivat i Kotor	3 880	800
Beč	12 - 15.01.	NTO i LTO: Bar, Budva, Ulcinj, Tivat, Kotor i Podgorica	7 317	1683
Štuttgart	14 - 15.01.	NTO CG i LTO Bar	29 456	2422
Tel Aviv	07 - 08.02.	NTO i LTO: Bar, Budva i Herceg Novi	2 916	4243
Prag	16 - 19.02.	LTO: Bar, Budva, Ulcinj, Herceg Novi, Tivat, Kotor, Podgorica i NTO CG	35 960	6044
Minhen	22 - 26.02.	NTO i LTO Bar	29 456	4430
Beograd	23 - 26.02.	NTO i LTO: Bar, Ulcinj, Tivat, Kotor, H. Novi, Bijelo Polje, Berane, Anrijevica Mojkovac, Podgorica, Cetinje, Žabljak, Nikšić	435 601	13192
Herning:	24 - 26.02	NTO i LTO: Bar, Budva i Kotor	1 592	2484
Budimpešta	02 - 05.03.	LTO: Bar, Ulcinj, Budva, Tivat, Kotor, Herceg Novi i NTO CG	20 554	3587
Berlin	09 - 12.03.	NTO i LTO: Bar, Budva, Ulcinj, Tivat, Kotor, Herceg Novi i Podgorica	29 456	4943
Moskva	14 - 16.03	NTO i LTO: Bar, Budva, Tivat, Kotor Ulcinj i Podgorica	566 470	9953
Štokholm	18 - 19.03.	NTO i LTO: Bar, Budva, Tivat, Kotor, Herceg Novi	9 796	3606
Napulj	24 - 26.03.	NTO i LTO: Bar i Budva	3 575	3370
Tirana	24 - 25.03.	LTO: Bar, Ulcinj, Budva, Podgorica, Kolašin, Žabljak i NTO CG	17 501	2058
Kijev	29.03 - 01.04.	NTO i LTO: Bar, Budva i Podgorica	69 758	5619
Peking	29 - 31.03.	NTO, TO Srbija i LTO: Bar, Budva i Tivat	1 840	6564
Sankt Peterburg	31.03-01.04.	NTO i LTO: Bar, Budva, Kotor i Podgorica	566 470	8703
Skoplje	06 - 08.04.	LTO: Bar, Tivat, Ulcinj i Podgorica	22 069	2388

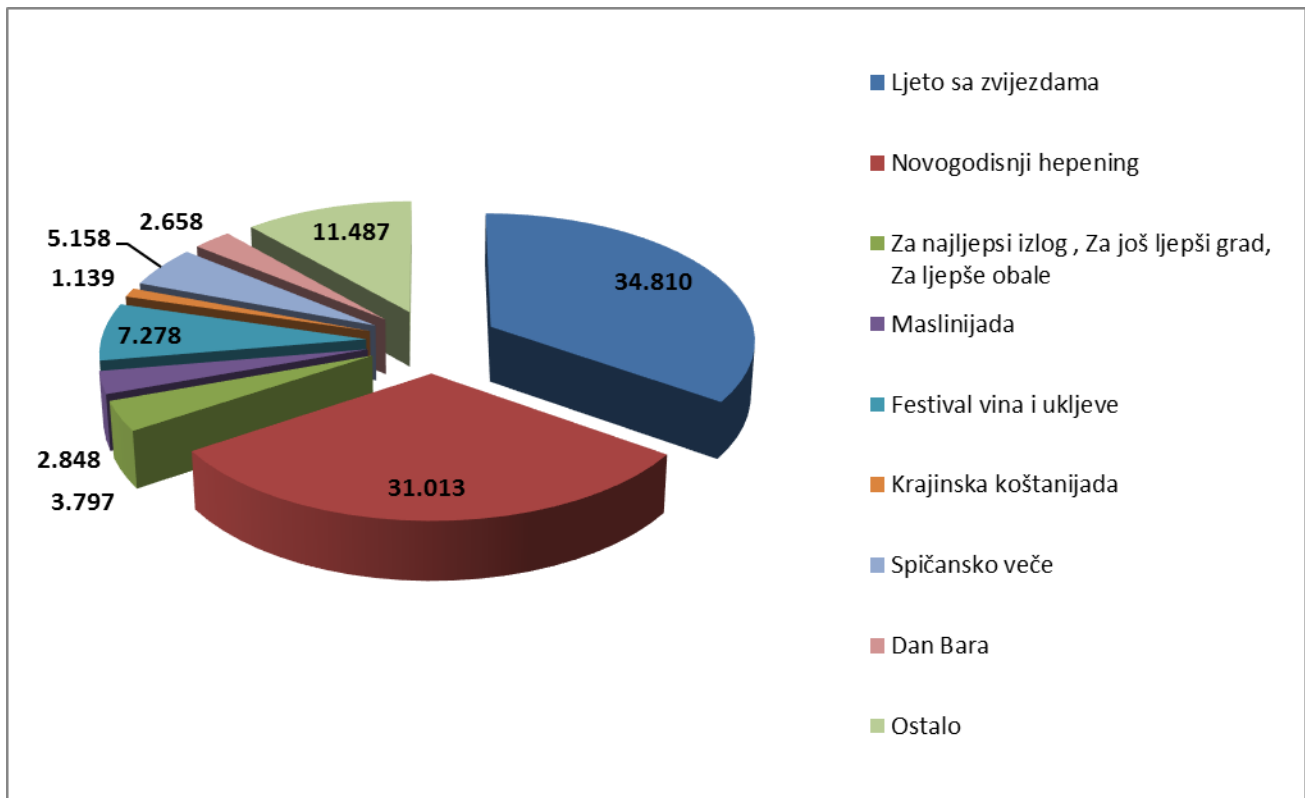
Pariz	26 - 29.09.	NTO i LTO: Bar, Budva, Tivat, Kotor i Podgorica	32 154	1619
Novi Sad	29.09.-02.10.	NTO i LTO: Bar, Ulcinj, Tivat, Budva, Kotor, Herceg Novi i Podgorica	435 601	2341
Rimini	12 – 14.10.	NTO i LTO: Bar, Budva, Tivat, Kotor, Herceg Novi, Podgorica i Cetinje	3 575	3558
London	06 - 08.11.	NTO i LTO: Bar, Budva, Tivat, Kotor, Herceg Novi, Podgorica i Cetinje	5 824	5748
Kragujevac	24 - 26.11.	LTO: Bar, Budva, Tivat i Herceg Novi	435 601	557
Promocije i poslovna radionica				
Promocije u Regionu (BIH, Srbija)	25.05 - 07.06.	NTO i LTO: Bar, Budva, Tivat, H. Novi, Podgorica i Rožaje	BIH 130 830 SR 435 601	8918
Promocija za novog. prazn. i zimsku sezonu Beograd	17.11.	NTO i LTO Bar, Budva, Tivat, Herceg Novi, Ulcinj, Podgorica i Žabljak	435 601	1524
Poslovna radionica Teheran	23.11.	NTO i LTO Bar		3286
UKUPNO:				107596

II Troškovi izrade informativno propagandnog materijala - u ukupnoj strukturi rashoda ovi troškovi učestvuju sa 4% , i iznose 41,9 hiljada €. U uporednoj godini 35,2 hiljada €, što bilježi rast od 16%, a u odnosu na planska predviđanja rast od 74%.

III Troškovi izrade suvenira, video materijala i atrakcija su iznosili 13,8 hiljada € što je u odnosu na uporednu godinu manje za 62 % a u odnosu na planska predviđanja zabilježeno je smanjenje od 45 %.

IV Organizovanje manifestacija - posmatrajući strukturu ostvarenih rashoda po aktivnostima zaključuje se da je za organizovanje raznih manifestacija u gradu utrošeno 316,6 hiljada €, što je u odnosu na uporednu godinu 82% više. Nakon uspješno završene sezone i ostvarenja većih prihoda od planiranih, menadžment TO Bar se usagasio da se organizuje bogatiji program za barski novogodišnji hepening i da se izdvoji više sredstava nego što je planirano za u finansiranje značajnijih manifestacija u barskoj opštini.

Za ovu strukturu troškova planom za 2017. godinu je bilo predviđeno 174,0 hiljada €, a utrošeno je 82 % više. Za manifestaciju „Ljeto sa zvijezdama“ – utrošeno je 110,3 hiljada €, zatim za barski novogodišnji hepening 2017. godine – utrošeno je 97,7 hiljada €, za manifestacije „Za još ljepši grad“, „Najljepši novogodišnji izlog“, „Za još ljepše obale“ utrošeno je 12,2 hiljada €. Za brojne manifestacije organizovane u opštini TO Bar je izdvojila sledeća sredstva:”Maslinijada”-9,4 hiljade eura, „Festival vina i ukljeve” -23,5 hiljade eura”Krajinska koštanjada” 3,6 hiljade eura, „Spičansko veče” – 16,3 hiljada eura, Dan Bara 8,4 hiljada eura.

V Troškovi istraživanja i praćenja tržišta su iznosili 7,2 hiljada €, što u odnosu na uporednu godinu bilježi rast od 3%, a u odnosu na planska predviđanja su 28 % manji.

VI Inicijativa, koordinacija, edukacija - troškovi iz ove grupe iznose 16,9 hiljada €, što u odnosu na planska predviđanja bilježi pad od 19%, a u odnosu na uporednu godinu zabilježen je pad od 13%.

VII Troškovi poslovanja i tekući troškovi iznose 119 hiljada €, u odnosu na predhodnu godinu bilježi se pad od 4%, a u odnosu na planska predviđanja su veći za 32%.

Radi se o troškovima: amortizacije, struje, ptt, vode, potrošnog kanc.materijala, stručnih usluga, stručne literature, servisnih usluga, osiguranja auta, platnog prometa, kamata itd. Radi boljeg pregleda izdvojićemo najznačajnije stavke ovih troškova: 15,1 hiljada € amortizacija, 8,9 hiljada € PTT, 27,5 hiljada € potrošni kancelarijski materijal i materijal za tekuće održavanje osnovnih sredstava, 16,1 hiljada € zakup prostora, 11,4 hiljada € neproizvodne usluge (računovodstvene usluge, pravne usluge, usluge prevodioca, konsultanske usluge), 3,3 hiljade eura troškovi platnog prometa, ostali nematerijalni troškovi 2,9 hiljada eura,, 3,5 hiljada € elektr. energija, 2,2 hiljada € utrošeno za gorivo, 1,5 hiljada eura za odvoz smeća itd.

VIII Zarade zaposlenih i ostala lična primanja

Tabela 5. Zarade u 2017. godinu

TROŠKOVI ZARADA	UPLATA 100%
<i>Neto zarade</i>	<i>143 595</i>
<i>Porez na zarade</i>	<i>25 037</i>
<i>Doprinosi</i>	<i>92 106</i>
<i>Troškovi naknada za IO</i>	<i>13 647</i>
<i>Troškovi naknada za NO</i>	<i>1 134</i>
<i>Ostala lična primanja</i>	<i>45 849</i>
<i>Putni nalozi</i>	<i>69 382</i>
UKUPNO:	390 750

Plate i ostala lična primanja zaposlenih,

U Turističkoj organizaciji Bar je u 2017. godini bio zaposlen ukupno 41 radnik (10 zaposlenih na neodređeno, 31 na određeno), a u uporednoj godini je bilo zaposleno ukupno 43 radnika. Neto zarade u 2017. godini iznosi **143,6 hiljada €**, dok su neto zarade prethodne godine iznosile **145,7 eura**, što je na istom nivou.

Doprinosi iznose **92,1 hiljada €**, dok je porez na zarade **25 hiljada €**.

Primanja članova organa upravljanja, IO i NO iznose **14,7 hiljada €**.

Ostala lična primanja odnose se na jubilarne nagrade, pomoć zaposlenima, nagrade.

U odnosu na predhodnu godinu plate i ostala lična primanja zaposlenih i organa upravljanja su veća za 47%, a u odnosu na planska predviđanja 59 % veca.

Ovo povećanje nije iz razloga što su uvećane zarade, već je u Izvještaju nezavisnog revizora za 2016. godinu sugerisano da se trošak putnih naloga knjiži na poziciji troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih primanja a ne u okviru ostalih poslovnih rashoda kako je to bila praksa ranijih godina.

IX Ostale aktivnosti - Turistička organizacija Bar se u toku godine, a sve u cilju bolje ponude turističkog proizvoda, uključuje u realizaciju mnogih kulturnih i sportskih dešavanja.

X Projekti za poboljšanje uslova boravka turista i podizanje nivoa kvaliteta turističke ponude – Za ove projekte utrošeno je 46,6 hiljada eura što je za 75% manje nego što je planirano jer se u 2017. godini nisu izvršile I i II faza projekta Čiro zbog tenderske procedure i kašnjenja u izgradnji vozića. Realizovane su sledeće aktivnosti :izgradnja skulpture "I love Bar", sadnja novih sadnica u priobalnom području u turističkim mjestima, popravka vidikovaca, signalizacija.

2. Stanje sredstava i izvora sredstava

U nastavku teksta dajemo strukturu imovine organizacije i izvora finansiranja navedene imovine na dan 31.12.2017 godine.

Tabela 6. Bilans stanja na dan 31.12.2017. godine

r.b.	OPIS	31.12.2016.	31.12.2017.	index
1	2	3	4	5(4:3)
I	AKTIVA	532 222	507 204	95
1.	Stalna imovina	50 951	96 460	189
2.	Obrtna imovina	482 271	410 744	85
2.1.	Zalihe	4255	6 883	161
2.1.	Potraž. od kupaca: bor. taksa, tur. taksa i čl. doprin.	57 115	9 986	17
2.2	Dugo. potraž. od radnika	9 733	-	-
2.3.	Gotovina i got. ekvivalenti	411 168	393 875	96
II	PASIVA	532 222	507 204	129
1.	Kapital	466 011	490 876	105
2.	Dugoročne obaveze	-	-	-
3.	Kratkoročne obaveze	67 211	16 328	24

Vrijednost **aktive** TO Bar, na dan bilansiranja iznosi 507 204 €, a struktura **pasive** govori da na kapital otpada cca 97 %, što znači da ostatak od 3 % čini tuđi kapital.

Stalna imovina se odnosi na vrijednost kancelarijske opreme u poslovnoj zgradi TO Bar i prostorijama i 5 TIB-a (namještaj, kompjuteri, štampači, klime, 2 službena automobila i druga oprema).

Vrijednost **obrtnih sredstava** (potraživanja od kupaca, dugoročna potraživanja od zaposlenih i novčana sredstva) je 410 744 €, u odnosu na uporednu godinu su manja za 15 %. Potraživanja od kupaca su manja za 83% u odnosu na prošlu godinu. Ova potraživanja se odnose na nenaplaćenu boravišnu taksu, članski doprinos i turističku taksu iz prethodne i ranijih godina koja su otpisana, pa je stoga zabilježen njihov pad.

Kratkoročne obaveze su smanjile svoje učešće u strukturi pasive, pa sa iznosom od 16 328 hiljada € čine cca 3 % izvora finansiranja, dok je u prethodnoj godini učešće bilo 12%.

3. Zaključna razmatranja

Na bazi prezentiranih podataka mogu se dati sledeći zaključci i konstatacije:

- * Uspješno realizovane aktivnosti TO Bar, su doprinijele izuzetnoj promociji grada Bara i prepoznatljivosti cjelokupne barske opštine kao atraktivne turističke destinacije, a samim tim i povećanju turističkog prometa i prihoda.*
- * Turistička organizacija opštine Bar je planirane zadatke koje su imale predznak prioriteta sa uspjehom realizovala.*
- * Mimo planiranih planskih ciljeva realizovano je i niz neplanskih aktivnosti koje su doprinijele promociji opštine.*
- *Kvalitetna saradnja menadžmenta TO Bar, sa relevantnim institucijama u gradu i Republici, institucijama i pravnim subjektima koji direktno ili indirektno učestvuju u kreiranju turističke ponude je bila osnova za uspješnu realizaciju svih postavljenih zadataka.*
- * Odrađeni su promotivni nastupi u zemlji i inostranstvu, dat značajan broj intervjua, učestvovalo je u organizaciji niza manifestacija u gradu, izrađeno mnoštvo propagandnog materijala.*
- * Ostvareni prihodi su bili dovoljni da pokriju sve rashode, koji su, obzirom na veliki broj aktivnosti, bili finansijski značajni.*

Bar, avgust 2018. godine